

ગુપ્ત વિદ્યા

અને

અભયબીનો બંડાર.

સંપાદક અને પ્રકાશક

મહાદેવ રામચંદ્ર ભગુપ્ટે

પુસ્તકેશ અને પબ્લીશર

નવ્ય દરવાજા-અમદાવાદ.

શ્રી 'ભાગ્યોદય' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

જેઠાલાલ દેવસંકર દ્વેએ છાપ્યું.

ખાડીઆ—અમદાવાદ.

આવૃત્તિ બીજી.

પ્રત ૧૦૦૦.

સંવત ૧૯૭૫

સને ૧૯૧૯

કિંમત રૂ. ૦-૮-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૯૪૮

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ગુપ્ત વિદ્યા

વિષય ટેન્ક

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ સંગ્રહ
૭૮૮૮

ગુપ્ત વિદ્યા.

અને

અજ્ઞયખીનો ભંડાર અને હુન્નરનો સાગર.

પ્રકરણ ૧ હું.

કેટલાંક વરસની અધીક મહીનાની યાદી.

શાકે-૧૭૯૧	૧૭૯૩	૧૭૯૬	૧૭૯૯	૧૮૦૧	૧૮૦૪
વૈશાખ	ભાદરવો	અષાઢ	જેઠ	આસો	શ્રાવણ
૧૮૦૭	૧૮૧૦	૧૮૧૨	૧૮૧૫	૧૮૧૮	૧૮૨૦
જેઠ	ચત્ર	ભાદરવો	અસાઢ	જેઠ	આસો
૧૮૨૩	૧૮૨૬	૧૮૨૯	૧૮૩૧	૧૮૩૪	૧૮૩૭
શ્રાવણ	જેઠ	ચત્ર	શ્રાવણ	અસાઢ	વૈશાખ
૧૮૩૯	૧૮૪૨	૧૮૪૫	૧૮૪૮	૧૮૫૦	૧૮૫૩
ભાદરવો	શ્રાવણ	જેઠ	ચત્ર	શ્રાવણ	અસાઢ
૧૮૫૬	૧૮૫૮	૧૮૬૧	૧૮૬૪	૧૮૬૭	૧૮૬૯
વૈશાખ	ભાદરવો	શ્રાવણ	જેઠ	ચત્ર	શ્રાવણ
૧૮૭૨	૧૮૭૫	૧૮૭૭	૧૮૮૦	૧૮૮૩	૧૮૮૬
અસાઢ	વૈશાખ	ભાદરવો	શ્રાવણ	જેઠ	ચત્ર
૧૮૮૮	૧૮૯૧	૧૮૯૪	૧૮૯૬	૧૮૯૯	૧૯૦૨

આવણ	અસાડ	વઘશાખ	ભાદરવો	અસાડ	જેઠ
૧૯૦૪	૧૯૦૭	૧૯૧૦	૧૯૧૩	૧૯૧૫	૧૯૧૮
આસો	આવણ	જેઠ	વઘશાખ	ભાદરવો	અસાડ
૧૯૨૧	૧૯૨૩	૧૯૨૬	૧૯૨૯	૧૯૩૨	૧૯૩૪
જેઠ	આસો	આવણ	જેઠ	વઘશાખ	ભાદરવો
૧૯૩૭	૧૯૪૦	૧૯૪૨	૧૯૪૫	૧૯૪૮	૧૯૫૧
અસાડ	જેઠ	આસો	આવણ	જેઠ	ચત્ર
૧૯૫૩	૧૯૫૬	૧૯૫૯	૧૯૬૧	૧૯૬૪	૧૯૬૭
ભાદરવો	અસાડ	જેઠ	આસો	અસાડ	જેઠ
૧૯૬૯	૧૯૭૨	૧૯૭૫	૧૯૭૮	૧૯૮૦	૧૯૮૩
શગણ	આવણ	અસાડ	વઘશાખ	ભાદરવો	અસાડ
૧૯૮૬	૧૯૮૮	૧૯૯૧	૧૯૯૪	૧૯૯૭	૧૯૯૯
જેઠ	શગણ	આવણ	અસાડ	વઘશાખ	ભાદરવો
૨૦૦૨	૨૦૦૫	૨૦૦૭	૨૦૧૦	૨૦૧૩	૨૦૧૬
અસાડ	જેઠ	શગણ	આવણ	અસાડ	વઘશાખ
૨૦૧૮	૨૦૨૧	૨૦૨૪	૨૦૨૬	૨૦૨૯	૨૦૩૨
ભાદરવો	અસાડ	જેઠ	આસો	આવણ	અસાડ
૨૦૩૫	૨૦૩૭	૨૦૪૦	૨૦૪૩	૨૦૪૫	૨૦૪૮
વઘશાખ	ભાદરવો	અસાડ	વઘશાખ	ભાદરવો	આવણ
૨૦૫૧	૨૦૫૪	૨૦૫૬	૨૦૫૯	૨૦૬૨	૨૦૬૪
જેઠ	વઘશાખ	ભાદરવો	અસાડ	જેઠ	ભાદરવો
૨૦૬૭	૨૦૭૦	૨૦૭૩			
આવણ	જેઠ	વઘશાખ			

ઉપરના કોઠા પરથી જણાશે કે દર ત્રીજે અગર ચોથે વર્ષે ધણુંકરીને અધિક માસ આવે છે, તો પણ કેટલીક વખતે લાગટ એક વર્ષમાં બે વખત પણ આવે છે તેની યાદી નીચે મુજબ છે. ધણું કરી જ્યારે આમાં વિશેષ અધિક માસ આવે છે, ત્યારે ક્ષય માસ પણ આવે છે.

વિશેષ અધિક માસની યાદી.

૧૮૮૫	૧૯૦૪	૧૯૫૦	૧૯૬૯	૨૦૦૭	૨૦૨૬	૨૦૪૫
આસા	ફાગણ	કારતક	માગસર	કારતક	ફાગણ	ફાગણ

ક્ષય માસ કોટક.

૧૮૮૫	૧૯૦૪	૧૯૫૦	૧૯૬૯	૨૦૦૭	૨૦૨૬	૨૦૪૫
માગસર	પાષ	માગસર	માગસર	કારતક	માગસર	પાષ

આ ઉપરથી જણાશે કે વિશેષ અધિકમાસ અને ક્ષયમાસ સાથેજ આવે છે.

પરવી સન ૧૮૯૬ થી ૨૦૯૯ સુધીમાં કોઈ પણ વર્ષના કોઈ પણ મહીનાની તારીખે કીચોવાર આવશે તે જાણવાનું પંચાંગ.

ક્રમ નં	મ. ૨૮ દિ.	૧૯૫૬
રહ. દિવસ	મ. ૨૮ દિ.	૧૯૫૬
ફેબ્રુઆરી- વાળા વર્ષના	ફેબ્રુઆરી- વાળા વર્ષના	૧૯૫૬
જન્યુઆરી ...	જન્યુઆરી. ...	૧૯૫૬
ટેબ્રુઆરી ...	ટેબ્રુઆરી. ...	૧૯૫૬
મારચ ...	મારચ ...	૧૯૫૬
એપ્રિલ	૧૯૫૬
મે	૧૯૫૬
જુન ...	આગસ્ટ ...	૧૯૫૬
જુલાઈ ...	સપ્ટેમ્બર ...	૧૯૫૬
આગસ્ટ ...	ડિસેમ્બર ...	૧૯૫૬
સપ્ટેમ્બર ...	અક્ટોમ્બર ...	૧૯૫૬
અક્ટોમ્બર ...	નવેમ્બર ...	૧૯૫૬
નવેમ્બર ...	ડિસેમ્બર ...	૧૯૫૬
ડિસેમ્બર ...	ડિસેમ્બર ...	૧૯૫૬

જુ. ગુ. શુ. શ. સો. મં. બુ. ગુ. શ. ર. સો. મં, ગુ. શુ, શ. ર.
 શ. ર, સો, મં. બુ. ગુ. શુ, શ. ર. મં, ગુ, શુ, ર, સો. મં બુ.
 ર, સો. મં, બુ. ગુ. શુ. શ. ર, શો, બુ. ગુ. શુ, શ. સો. મં, બુ. ગુ.
 બુ. ગુ. ગુ. ગુ. શુ. સો. મં. બુ. ગુ. શ. ર. સો. મં ગુ. શુ. શ. ર.
 શુ. શ. ર. સો. બુ. ગુ. ગુ. શ. ર. સો, મં, બુ. ગુ, શ. સો. મં.
 સો. મં, બુ. ગુ, શ. ર, સો, મં, ગુ, શુ, શ. ર. મં. બુ, ગુ, શુ.
 બુ. ગુ. શુ, શ. સો. મં, બુ. ગુ, શ. ર, સો. મં, ગુ, શુ, શ. ર.
 શ. ર. સો. મં, ગુ, શુ, શ. ર, મં. બુ. ગુ, શુ. ર. સો. મં. બુ,
 મં, બુ. ગુ, શો. ર. સો, મં. બુ. ગુ. શ. ર. સો. મં. બુ. શ.
 ગુ. શુ, શ. ર, મં, બુ. ગુ. શુ. ર. સો. મં. બુ. શુ. શ. ર. સો.
 ર. સો. મં, બુ. શુ. શ. ર, સો. બુ, ગુ, શુ, શ. સો. મં. બુ. ગુ,
 મં, બુ. ગુ, શુ, ર. સો. મં, બુ. ગુ. શ. ર, સો. મં. ગુ, શુ, શ.

જે વર્ષમાં અઠાવીસ તારીખનો ફેબ્રુઆરી હોય તે વર્ષને માટે મહીનાઓનાં બીજા કાલમમાં અને ૨૯ દિવસનાં ફેબ્રુઆરીવાળા વર્ષમાં પ્રથમ લખેલા મહીનામાં જોવું.

પંચાંગ જોવાની રીત.

જે વર્ષ માટે જોવું હોય તે વર્ષના ખાનામાંથી નીચે જોતા આવો, અને એમ જોતાં જે મહીના માટે જોવું હોય તે મહીનાની હારથી સીધા જુઓ, એટલે બન્ને આડી ઉભી હારો જે વાર આગળ ભેગી મળશે તેજ વાર તે મહીનાની પહેલી તારીખે આવશે એમ સમજવું. પછી જેટલામી તારીખ માટે જાણવું હોય તે આંકને સાતે ભાગવો અને ભાગાકાર કરતાં નીચે જો એક વધે તો પહેલી તારીખનો અને તે તારીખનો એકજ વાર જાણવો, બે વધે તો તેની પછીનો, ત્રણ વધે તો તે વારથી ત્રીજો એમ જાણવું. અને જો કંઈ ન વધે તો તેની આગળનો વાર જાણવો. સુચના આ પંચાંગમાં સને ૧૯૧૮ સુધીનાજ વર્ષ માટે જણાવવામાં આવ્યું છે. પરંતુ તેની મદદથી સને ૨૦૯૯ સુધીના વર્ષ સુધીની તારીખ વાર જોઈ શકાય છે. એ જાણવાની રીત એવી છે કે સ. ૧૯૨૮ પછીના કોઈ પણ વર્ષ માટે જાણવું હોય તો તે વર્ષની સંખ્યામાંથી ૧૯૦૦ ની રકમ બાદ કરવી પછી જે બાકી તેને ૨૮) ભાગવા. ભાગતાં જે નિચે શેષ વધે તે માટે મથાળો જે કાલમના નંબર માંડેલા છે તેમાંથી સંખ્યાવાળા બાકી વધેલાં આંકડાની કાલમની હારમાં જોવું અને જો કંઈ ન વધ્યું હોય તો (૦) શુન્યવાળી હારમાં જોવું.

ઉદાહરણ—ધારો કે સને ૧૯૫૪ ની ૧૫ મી એપ્રિલે કીચો વાર આવશે ?

રીત—૧૯૫૪ માંથી ૧૯૦૦ બાદ કર્યા એટલે બાકી ૫૪ રહ્યા તેને ૨૮) એ ભાગ્યા એટલે બાકી ૨૬ રહ્યા માટે મથાળે જે કાલ-મના આંકડા માંડેલાં છે. તેમાંથી ૨૬ નો આંકડો માંડેલી કાલમની હારણાંથી નિચે જોતાં અને એ વર્ષ ઓગણત્રીસ દિવસના ફેબ્રુઆરીનું નથી માટે મહીનાની બીજી હારમાંના એપ્રિલ માસથી સીધા જોતાં ગુરુવાર મળ્યો તે એપ્રિલ મહીનાની પહેલી તારીખનો વાર થયો પરંતુ આપણે તો ૧૫ મી તારીખનો વાર જોઈએ છે. માટે ૧૫ ની સંખ્યા ને સાતે ભાગ્યા તે, નિચે એક વધ્યો તેથી પંદરમી તારીખનો વાર પણ ગુરુવારજ થયો, જે શુન્ય વધી હોત તો બુધવાર આવત. અને જો બે વધ્યા હોત તો શુક્રવાર, ત્રણ વધ્યા હોત તો રવિવાર, પાંચ વધ્યા હોત તો સોમવાર, અને છ વધ્યા હોત તો મંગળવાર આવત.

૪ વરસાદ કેટલે દુર પડે છે તે જાણવાની રીત.

જે વખત વીજળી થાય તે વખત તરતજ આપણી નાડીપર હાથ રાખવો. અને વીજળી થયા બાદ જેટલીવારે ગર્જના થાય, ત્યાં સુધીમાં નાડીના કેટલાં ધમકારા થાય છે તે ગણી જોવા બાદ જેટલી વાર નાડી ધમકી હોય તેને પાંચે ભાગતાં જે જવાબ આવે તેટલા માર્ગલ દુર વરસાદ પડે છે એમ જાણવું. જેમકે જો નાડી દશ વખત ઉછળી હોય તો આપણાથી બે માર્ગલ દુર વરસાદ પડે છે એમ સમજવું.

૫ જો કોઈ માણસ આવીને પુછે કે આ વર્ષમાં ચંદ્ર અગર સુર્ય ગ્રહણ થશે કે નહીં, અને જો થશે તો કિયા મહીનાની કઈ તિથી, વાર અને નક્ષત્રમાં કેટલી વખતે થશે, અને કેટલી વખત સુધી રહેશે, વીગેરે બાબતોના સમાધાન માટે અમે ગ્રહણ દર્શન નામનો એક કોઠો નિચે લખીએ છીએ, જે જોઈ જોતિષી ગયેલાં છવીશ તથા આવતાં છવીસ વર્ષોના ગ્રહણો કહી શકશે.

સંવત.	શાકે	માસ	તિ.	વાર	નક્ષત્ર.	ગા.	સ્પર્શધ. પળ.	સ્થિતિ.	મોક્ષવર્ષ
૧૯૩૧	૧૭૯૬	ચૈત્ર	૩૦	મં	રેવતી	શુ,	૧૪—૧૩	૪—૪	૧૮—૧૭
૧૯૩૩	૧૭૯૮	ભાદર.	૧૫	રં	શતભિષા	શુ,	૫૦—૭	૫—૪૦	૫૫—૫૭
"	"	ફાગણ	૧૫	મં	મઘા	શુ,	૫૦—૧૭	૫—૪૦	૫૫—૫૭
"	"	ચૈત્ર	૩૦	ગુ	પુંભાં	શુ,	૦—૫૧	૨—૧૦	૩—૧
૧૯૩૪	૧૭૯૯	શ્રાવણ	૧૫	ગુ	ધનિષ્ઠા	શો,	૫૨—૨૫	૮—૫૯	૬૧—૨૩
"	"	માઘ	૧૫	રં	મઘા	આ	૨૩—૫૨	૭—૩૦	૩૧—૨૨
૧૯૩૫	૧૮૦૦	શ્રાવણ	૧૫	મં	ધનિષ્ઠા	સો,	૫૭—૫૫	૬—૫	૬૪—૦
૧૯૩૬	૧૮૦૧	"	૦	શં	પુન વં	હ,	૨૫—૦	૩—૨૧	૨૮—૨૧
"	"	માગશ	૧૫	રં	આરદ્રા	વં	૩૬—૮	૮—૪૮	૪૦—૬૬
૧૯૩૭	૧૮૦૨	જેઠ	૧૫	મં	મુળ	શુ,	૩૧—૪૨	૮—૨૬	૪૦—૮
૧૯૩૮	૧૮૦૩	માગં	૧૫	ગુ	મરગશી	શુ,	૩૧—૫૯	૮—૯	૪૦—૮
"	"	માઘ	૧૫	સો,	રોહિણી	શિ,	૩૭—૫૧	૩—૪૬	૪૫—૩૭
૧૯૩૯	૧૮૦૪	જેઠ	૩૦	પુ	કર્કતકા	શો,	૨૦—૨૮	૫—૪૮	૨૬—૧૬
૧૯૪૧	૧૮૦૬	આસો	૧૫	ગુરૂ	ઉંભાં	૩૦	૫૦—૪૧	૯—૯	૫૯—૫૦
૧૯૪૨	૧૮૦૭	ચૈત્ર	૧૫	સો,	ગિંદ્રાં	ધં	૩૬—૧૮	૭—૧૨	૪૩—૩૪
૧૯૪૩	૧૮૦૮	માહા	૧૫	મં	આશ્લેષા	સં	૨૧—૧૫	૬—૫૮	૨૮—૧૩
૧૯૪૪	૧૮૦૯	શ્રાવણ	૧૫	પુ	ગિંદ્રાં	પં	૪૭—૫૨	૬—૩૭	૫૪—૨૮
"	"	ભાદં	૩૦	શુ	મં ધાં	પ્રી,	૧૨—૨૩	૨—૩૨	૧૪—૪૫
"	"	માઘં	૧૫	શં	પુષ્ય	પ્રી,	૫૩—૧૧	ગુરતા.	ચૈત્રવર્ષ
૧૯૪૬	૧૮૧૧	અસાડ	૧૫	શુ	પુંષાં	અ,	૪૦—૫૧	૧૬—૯	૫૭—૦
૧૯૪૭	૧૮૧૨	અસાડ	૩૦	મં	મરગશીર	સ,	૨૩—૭	૫—૩૦	૩૮—૩૭
"	"	કારતિ	૧૫	પુ	કર્કતકા	શિ,	૩૦—૩૨	૪—૨૦	૩૪—૫૨

संवत्,	शाके	भास	ति. वार	नक्षत्र०	यो	स्पर्श. ध० पण	स्थिति	भोक्ष धडी
१८४८	१८१३	वधशा	१५/श.	विशाखा	प	४३—८	८—३२	५१—४४
"	"	कारति	१५/यं.	कृत्तिका	प	५६—८	गृस्ता०	यंद्रपर्व०
१८४८	१८१४	वधशा	१५/भु	स्वाति	व्यं	५३—५६	"	"
"	"	कारति	१५/शु	अश्वनि	सि	३६—०	८—०	४४—०
१८५०	१८१५	द्वागल्य	१५/भु	जिंशा०	गं	३२—०	५—५५	३८—०
"	"	यधत्र	३०/शु	रेवति	अ	२—४८	५—४०	८—२८
१८५२	१८१७	द्वागल्य	१५/शु	मघा	शु	४५—५६	६—४२	५२—३८
१८५४	१८१८	पौष	१५/शु	आद्रा	अ	५५—५६	६—३८	६२—३४
"	"	भाष	८०/श	जिंषा०	व	१६—२२	६—८	२२—३०
१८५५	१८२०	असांड	१५/२	मुण	व	५२—२	६—५८	५८—१
१८५६	१८२१	जेठ	१५/शु	मुण	शु	३२—५५	८—४६	४१—४१
"	"	भारग	१५/शु	गर्गशी	श	५७—४७	७—४६	६५—३३
१८५८	१८२३	वधशा	१५/शु	स्वाति	सि	४४—१६	३—१४	४७—३०
"	"	आसो	१५/२	अश्वनि	व	३५—५७	५—३६	४१—३३
"	"	कारति	३०/यं	विशाखा	वि	१६—३४	५—२६	५२—०
१८५८	१८२४	यधत्र	१५/मं	चित्रा	व	४७—३७	२—३८	५०—१५
"	"	कारति	३०/शु	स्वाति	वि	१०—११	१२—५८	२३—१८
"	"	द्वागल्य	३०/२	जिंभा०	व	गृस्ता०	ति-भो	०—५०
१८६०	१८२५	यधत्र	१५/श	हस्त	व्यं	५५—१७	गृस्ता०	यंद्र० ५२
"	"	आसो	१५/मं	जिंभा०	ध	३४—८	७—८	८१—१७
"	"	यधत्र	३०/शु	पुंभा०	शु	१०—३४	२—३०	१३—४
१८६१	१८२६	भाष	१५/शु	अश्वे०	सो	४८—४०	६—४०	५०—२०
१८६३	१८२८	आवल्य	१५/श	अवल्य०	अर	८—२७	७—४६	३८—१३

સંવત	શાકે.	માસ.	તિ.	વાર	નક્ષત્ર.	ચો.	સ્પર્શ ધં પળ.	સ્થિતી.	મોક્ષ ધડી.
"	"	માઘ	૩૦	ચં	ગિં પાં	હ.	૧૨—૨૬	૬—૧	૧૮—૨૭
"	"	જેઠ	૧૫	મં	પુનરવસુ	વી.	૨૮—૨૮	૬—૪૮	૩૫—૪૬
૧૯૬૫	૧૮૩૦	જેઠ	૧૫	શ.	જેષ્ઠા	સિ.	૩૪—૪૦	૧૦૨૦	૪૫—૦
"	"	માગ	૧૫	ચં	રોહિણી	સિ.	૫૦—૫૨	૪—૧૧	૫૫—૩
૧૯૬૬	૧૮૩૧	કારતિ	૧૫	ગુ	કર્કટીકા	પા.	૫૬—૫૦	૭—૪૦	૬૪—૩૦
૧૯૬૮	૧૮૩૩	કારતિ	૩૦	ર.	ચિત્રા	વિ.	૦—૪૧	૬—૧૨	૯—૫૩
૧૯૬૯	૧૮૩૪	ચત્રવૃ	૧૫	ગરૂ	ઉ. ફાં	વિ.	૫૨—૨૮	૬—૨	૫૮—૩૦
"	"	ફાગણ	૧૫	શુ.	ગિં ફાં	મં.	૨૫—૧૫	૧૦૧૦	૩૫—૨૫
૧૯૭૧	૧૮૩૬	ભાદર	૧૫	શ.	શત	સં.	૩૦—૪૨	૯—૧૦	૩૯—૫૨
૧૯૭૪	૧૮૩૯	અસાડ	૧૫	મં	મુળ	વૃ	૫૧—૧	૮—૪	૫૯—૫
૧૯૭૬	૧૮૪૧	કારતિ	૧૫	મરૂ	અશ્વ	સિ	૫૬—૩૯	૪—૨	૬૨—૧
૧૯૭૭	૧૮૪૨	આસો	૧૫	ધુ.	અશ્વની	વૃ.	૩૦—૫૮	૮—૫૨	૩૯—૫૦
"	"	વૃષભ	૧૫	ર.	રેવતી	વ્ય.	૫૩—૫૮	અસ્તા.	ચંદ્ર પર્વ.
૧૯૭૯	૧૮૪૪	માગ.	૩	મરૂ	કિં ફાં	શુ.	૭—૪૦	૪—૫૪	૧૨—૩૪
૧૯૮૧	૧૮૪૫	માઘ	૧૫	ધુ.	આશ્લેષા	અ.	૩૫—૨૫	૯—૪	૪૪—૨૯
"	૧૮૪૬	શ્રાવણ	૧૫	મરૂ	શ્રવણ	સં.	૪૭—૧૦	૯—૧૪	૫૬—૨૮
"	"	માઘ	૧૫	ર.	પુષ્ય	સં.	૪૮—૪૨	૨—૪૭	૫૫—૨૯
૧૯૮૨	૧૮૪૭	શ્રાવણ	૧૫	મં.	શ્રવણ	અ.	૧૭—૨૬	૭—૧૮	૩૪—૪૪
"	"	માઘ	૩૦	મરૂ	કિં ફાં	સા.	૧૬—૩૩	૨—૩૮	૧૯—૧૧
૧૯૭૦	૧૮૩૫	ભાદર	૧૫	ધુ.	પુંભાં	શુ.	૨૬—૨૮	૯—૦	૩૫—૨૮

અસ્તાન્ત ચંદ્રોદય પર્વ—એટલે ધેરાવસો આયમ્યો જેથી

બીજી સાંજે જ્યારે ચોખો ઉગે ત્યાં સુધી પર્વ જાયતું.

ગરતોદય-એટલે ધેરાયલોજ ઉગવાનો એમ સમજવું.

૬ વીંટી ચોરી લીધેલા માણસનું નામ કહેવું,

મંડળીના સઘળાં માણસોને નંબરવાર ખેસાડી પછી તેઓની આગળ એક વીંટી મુકી કહેવું કે તમારામાંથી ગમે તે માણસ મને ન બતાવતાં આ વીંટી ચોરી લેઈ પોતાના ગમે તે હાથની ગમે તે આંગળીના ગમે તે વેઢ પર પહેરી દ્યો, એમ કહી આપણે મંડળીમાંથી બહાર નિકળી ગમે ત્યાં જઈ ઉભા રહેવું. અને મંડળીના માણસોમાંથી એકાદ માણસે તે વીંટી ચોરી લીધા પછી આપણને પાછા ભોક્તાવવામાં આવે તમારે આવી કહેવું કે તમારામાંથી એકાદ માણસ કે જેને વીંટી કાણે લેઈ ક્યાં આગળ પહેરી રાખી છે તેની ખબર હોય તે મહેરમાની કરી હું કહું તેટલો હીસાજ કરો. એકાદ માણસ હીસાજ કરવા તૈયાર થયા પછી તેને કહેવું કે જેટલામાં નંબરવાલા માણસ પાસે વીંટી હોય તેનો પ્રથમ આપ મને ન બતાવતાં નંબર લખો. અને તે નંબરને પછી બમણો કરો, અને તેનાં બીજા પાંચ ઉમેરો બાદ તે જેટલા થાય તેને પાંચે ગુણો અને તે ગુણાકાર જે આવે તેમાં બીજા દશ ઉમેરો પછી જો વીંટી જમણા હાથે પહેરી હોય તો બે અને ડાબા હાથે પહેરી હોય તો તે રકમમાં એક ઉમેરો, પછી તે રકમને દશે ગુણો અને તે જે રકમ આવે તેમાં આંગળીનો નંબર ઉમેરો. જેમકે અંગુઠા પાસેની આંગળી હોય તો એક ઉમેરો. વચલી આંગળીએ વીંટી પહેરી હોય

તો બે ઉમેરો અનામીકા હોય તો ત્રણ ઉમેરો, અને બે ટચલી આંગળીએ પહેરી હોય તો ચાર ઉમેરો, અને પછી તે જે સરવાળો થાય તેને દશે ગુણો, અને તે સરવાળો થાય તેમાં તેટલામાં વેદા પર પહેરી હોય તે ઉમેરો. ઉપર પ્રમાણે હીસાબ કરાવ્યા પછી જે કુલ આંકડો થાય તે આપણે પુછી જોવો અને તે રકમમાંથી ૩૫૦૦ ની સંખ્યામાં બાદ કરતાં જે બાકી વધે તે સંખ્યાનો પહેલો આંકડો એ માણસનો નંબર, બીજો આંકડો એ હાથનો નંબર, ત્રીજો આંકડો એ આંગળીનો નંબર અને ચોથો આંકડો એ વેદાનો નંબર જાણવો.

૭ પાસાના દાણા કેટલાં પડ્યા છે તે વગર જોયે કહેવા.

પહેલાં એક પાસાના જેટલા દાણા પડ્યા હોય તેમાં બે ઉમેરવાને કહેવું, પછી તેમાં એક ઉમેરવો, અને તે રકમને પાંચે ગુણવા પછી બીજા પાસાના દાણા ઉમેરવા, અને તે જટલો સરવાળો આવે તેમાંથી ૨૫ બાદ કરવા પછી બાકી રહેલી રકમ તે માણસોને પુછવી તો તે જે રકમ બતાવે તે રકમનો પહેલો આંકડો હોય તે પહેલા પાસાપરના દાણા અને બીજો આંકડો એ બીજા પાસાપરના દાણા સમજવા.

૮ વગર જાણે બીજા માણસના છોકરા તથા છોકરીઓની સંખ્યા કહેવી.

કોઇ માણસને કોઇ બીજા માણસના છોકરા મનમાં ધારવા કહેવું તેણે તે ધાર્યા પછી તેને બમણા કરી પાંચે ગુણવા કહેવું,

પછી જેટલી છોકરીઓ તે માણસને હોય તેટલી ઉમેરવાને કહેવું, એમ ઉમેર્યા પછી તે આવેલી સંખ્યા પુછી લેવી. જેના પહેલા આંકડા જેટલા છોકરાઓ, અને બીજા આંકડા જેટલી છોકરીઓ જણવી.

૯ કોઈ માણસે કોઈ રકમમાંથી એકાદ આંકડો ભુલી નાંખ્યો હોય તે કહેવાની રીત.

કોઈ માણસને એક રકમ મમે તેટલી સંખ્યાની લખવાને કહો અને તે જે સંખ્યા લખે તેના સમજા આંકડાઓનો કુલ સરવાળો કરી તે રકમમાંથી બાદ કરવાને કહો, પછી જે રકમ બાકી રહે તે બીજા કોઈ ઠેકાણે લખી તેમાંથી એકાદ આંકડો ભુલી નાંખ્યા બાદ આપણને બતાવવાને કહો. તે માણસ તે પ્રમાણે કરી આપણને જે સંખ્યા બતાવે તેને નવે ભાગતાં જે બાકી વધે તે નવમાંથી બાદ કરતાં જે રહે તે આંકડો ભુલી નાંખેલો જણો.

૧૦ અધિક મહીનો કીચો આવશે તે જાણવાની રીત.

શાલી વાહનનો જે શક ચાલતો હોય તેમાંથી ૧૬૬૬ ની રકમ બાદ કરવી, પછી જે બાકી વધે તેને ઝોગણીશે ભાગ લેતાં જો કાંઈ પણ બાકી ન વધે, અગર જો આઠ વધે તો જોઈ મહીનો આવશે એમ સમજવું, જો વધે છો આસો મહીનો, ત્રણ વધે તો ચૈત્ર, પાંચ વધે તો શ્રાવણ, અગીયાર વધે તો વૈશાખ, તેર વધે તો ભાદરવો, અને સોળ વધે તો અષાઢ મહીનો અધીક આવશે એમ સમજવું, ઉપર લખેલા આંકડાઓ સિવાયનો કોઈ આંકડો વધે તો જાણવું કે તે વરસમાં અધીક માસ નથી.

૧૧. વગર સાધને ઝાડની ઉંચાઇ માપવી.

ઝાડની થોડેક દુર જઇ ઝાડ તરફ પીઠ કરી ઉભા રહેવું. બાદ વાંકાવળી બે પગ વચ્ચે માથુ રાખી ઝાડ તરફ જોતાં જે જગ્યાએ ઉભા રહેવાથી ઝાડની ટોચ નજરે પડે, તે જગ્યાથી ઝાડના થડ સુધીનું અંતર માપી જોતાં તે જેટલું થાય તેટલી ઝાડની ઉંચાઇ પણ સમજવી. આ રીતથી ઝાડનો ગમે તેટલો ભાગ માપી શકાય છે.

૧૨ વગર ધડીઆળે વખત માપવો.

આપણા પાસે ધડીઆળ ન હોય, અને કેલાક દિવસ ચડયો હશે તે જાણવું હોય તો સુર્યના તાપમાં આપણો જે છાંયડો પડે છે તે પગે કરી માપી જોતાં જેટલાં પગલાં છાંયો થાય તેમાં બીજા છ ઉમેરવા, બાદ તે આવેલી સંખ્યાએ (૧૨૧) એકસો એકવીશ એ કાયમની, સંખ્યાને ભાગવા. ભાગાકાર કરતાં જે જવાબ આવે તેટલી ધડીઓ અને જે શેષ વધે તેને ૬૦ ગુણી ઉપલીજ સંખ્યાએ ભાગતાં જે જવાબ આવે તેટલી પગો દિવસ ચડયો છે એમ બપોર સુધીના વખત માટે જાણવું. અને બપોર પછીના વખત માટે આવેલા જવાબ જેટલો દિવસ હવે સુર્યસ્ત થવાને બાકી છે એમ સમજવું. આવેલી ધડી પળના કલાક કરવા તેને અઢીએ ભાગવાં.

૧૩ અસંખ્ય મનુષ્યોના મનની વાત એકજ વખતે જાણવી.

મંડળીમાં બેઠેલાં સઘળા મનુષ્યોને પોતપોતાના ખુશીમાં આવે તેટલી સંખ્યા સુધીનો એક એક આંકડો મનમાં ધારવા કહેવું, બાદ

તે દરેક સખ્સે ધારેલા પોતપોતાના આંકડાને સાતે ગુણી તેમાં
 ખીજા ચાર ઉમેરવા કહેવું. સાતે ગુણી ચાર ઉમેર્યા બાદ આવેલી
 સંખ્યાને દશે ગુણવા કહેવું. અને દશે ગુણતાં જે સંખ્યા આવે તેને
 ચૌદે ભાગવા કહેવું. ભાગાકાર કરતાં જે બાકી વધે તેને બાકી
 ગુણવા કહેવું. એ પ્રમાણે સઘળાં માણસોએ પ્રથમ જુદો જુદો આંક
 ધાર્યા છતાં પણ છેવટ સરવેનો જવાબ એકજ એટલે ૧૦૮) એકસો
 આઠનો આવશે. તેથી તેઓને કહેવું કે તે તમે સઘળા મનુષ્યોએ
 જુદા જુદા આંકો ધારેલા છે. છતાં તે સઘળાનો જવાબ હું તમને
 કહી પીશાચ્યી દેવીની સહાયતાથી કહી આપું છું. એમ કહી એક
 કાગળના કકડાપર ૧૦૮) નો આંકડો લખી સરવેને વારાફરતી
 બતાવવો. જેથી વગર પુછે સઘળાનાં મનનો જવાબ કેમ જાણ્યો
 એ વીણે મંડળી અજાયબ થશે.

પ્રકરણ ૨ બુ.

વિવિધ વસ્તુ કરણાધિકાર.

બનાવટી સોનું.

ચોખ્ખું ત્રાંચુ ૧૦૦ ભાગ, કલ્ક ૧૭ ભાગ, મેગનીશીઆ ૬ ભાગ, કમરશીઅલ ટારટર ૬ ભાગ, નવસાર ૫ ભાગ, કળાયુનો ૪ ભાગ, પ્રથમ ત્રાંખાને ગાળા તેમાં ધીમે ધીમે નવસાર, ટારટર, ચુનો અને મેગનીશીઆ નાંખતા જવું પછી તે મેગ્નેશીયમ અરધો હલાક સુધી હલાવ હલાવ કરી એક રસ થાય એટલે તેમાં કલ્ક નાંખી બધાને સાથે ઓગાળા દેવી, જ્યારે બધી ચીજો પીંગળી એક રસ થાય કે તેના ઉપર ઢાંકણું દેવું. આ ધાતુમાં અને સોનામાં કંઈ તફાવત રહેતો નથી, કારણ તેના ગમે તેવાં પાતળા પતરાં પણ થઈ શકે છે. સરસ ઓપ ચઢી શકે છે. જલદી ઝાંખી પડતી નથી. અને જ્યારે ઝાંખી પડે ત્યારે લગાર ખટાશ લેખ ધસવાથી મુળ હાલતમાં પાછી આવે છે.

૨ બનાવટી રૂપ.

તાંચુ ૨૬ ભાગ, જસત ૧૧૧ ભાગ, નીકલ ૬ ભાગ, કલ્ક ૨ ભાગ, એલ્યુમીન ૦૧ ભાગ, ખીસમથ ૦૧ ભાગ, બધી ચીજોને જુદી જુદી ગાળાને પછી મેગ્નેશીયમ એકરસ કરવો. આ ધાતુમાં રૂપેરી ચળકાટ, મધુરો અવાજ, ગમે તે આકારમાં ટીપાઈ શકવું, ગમે તેવા બારીક તારમાં તણાઈ શકવું, ગમે તેવું વજન ખમી શકવું, મન પસંદ પાલીસ થવું, અને કદી પણ કાટ લાગ્યા સિવાય જોવાને

તેવો ચળકાટ જાળવી રાખવો, આ પ્રમાણે સાત ખુસીઓ સમાયેલી છતાં તે જુજ ખર્ચમાં બની શકે છે.

૩ બનાવટી અફીણ.

એક શેર પોસ્તને પાણીમાં બીંજવી ખરલ કરી તે પાણી ગાળી લેવું. આદ તેમાં નવટાંક ઝેરકચોળાં, અરધો શેર ઓળીઓ, તથા નવટાંક મસુરની દાળનો બારીક મેંદો મેળવી એક ચીનાઈ માટીના વાસણમાં ભરવું. આદ ગુંદરને અળસીના તેલમાં મેળવી તેમાં ઉમેરવો અને તે ઉપર ગળજીબીનો રસ નીચોવવો.

૪ બનાવટી કેસર.

મદ નામના કડોળને પાણીમાં એક પ્રહર સુધી બીંજવી રાખ્યા બાદ એક કપડામાં બાંધી ઉંચે લટકાવવા, જ્યારે તેમાંથી અંકુર (ફણમાં) ટૂટી નીકળે ત્યારે તેને છાંયે સુકવવા, જેથી સધળા ફણગા ખરી પડશે. તે ફણગા સરવે એકત્ર કરી કેસુડાંના રસમાં સાજી ખાર મેળવી તેમાં નાંખવા, જે બે મહીના પછી કાઢવા તો ઉત્તમ કેસર સરખા બની જશે.

૫ બનાવટી હીંગ.

ગોળ ચાર તોલા, સુંક ચાર તોલા, ગુગગ આદ તોલા, અને ઝેરડાનાં બીયાંની અંદરના ગોળા આદ તોલા બેઘ ખરલ કરી તે માં ત્રણ તોલા ઉત્તમ હીંગ મેળવી પાણીમાં કાલવી ત્રણ દિવસ રહેવા દેઘ ચોથા દિવસે અનાજમાં દાટવું, તે બીજ સાત દિવસે કાઢવું, જેથી ઉત્તમ હીંગ તૈયાર થશે.

૬ બનાવટી કપુર.

દશ તોલા ઉત્તમ જતના ચોખા ત્રણ તેનો બાત કરવો. તે બરાબર સીંજ્યા બાદ તેમાં ચાર માશા કપુર ઉમેરી ગાયના દુધમાં

ચાર પ્રહર સુધી ખરલ કરી વાંસના મોટા નળ કંઠામાં અંદરની બાજુએ તેનો એક આંગળ જડાઈતો લેપ કરી છાંયે સુકવવું. બાદ કેળના કુલો તોડી તેમાંથી જે દુધ (ચીક) નીકળે તેનાથી તે નળ કંઠો ભરી તેના મહોંપર કપડું બાંધી ત્રણ દિવસ સુધી તાપમાં મુકી રાખવો. બાદ જમીનમાં પુરવો. એકવીસ દિવસ થયા બાદ બહાર કાઢી તાપમાં એક દિવસ મુકી રાખી તેમાંનું કપુર કાઢી લેઈ કપુર ભરવાના વાસણમાં ભરી રાખવું, આ કપુર અસલ પ્રમાણે થાય છે એમાં સંશય નથી.

૭ બનાવટી કસ્તુરી.

છઠ્ઠીદરીનું લીલું ચામડું એક ભાગ, કોષ્ટ્ર એ ભાગ, નાગરમોચ ત્રણ ભાગ, નખલા ચાર ભાગ, બાવચી પાંચ ભાગ એ જણ્યો એકત્ર કરવાથી કસ્તુરી સમાન પદાર્થ બને છે.

૮ બનાવટી હીંગળોડ.

હરતાળ, પારો, અને શુદ્ધગંધક સમભાગ લેઈ ચુરણ કરી વાલુકાયંત્રમાં પકાવવો.

૯ બનાવટી ત્રાંચુ.

લોખંડના લુકાને મહુડાના રસમાં ખરલ કરવો, બાદ જંબાના રસમાં ચાર પ્રહર ખરલ કરી તેની પોટલી કરી નેપાળાના ઢગલામાં પુરી રાખવી, સાત દિવસ થયા બાદ તેમાંથી કાઢી મુત્રમાં ઘુડાવી રાખવી. જેવી તે લોખંડનું પાકુ ત્રાંચુ થાય છે જે ફરીથી શોષત્વને પામતું નથી.

૧૦ બનાવટી કલઈ.

હળદરનું ચુરણ ચોરના ફધમાં મરદન કરી સુકવવું, આ પ્ર-

માણે સાત વખત કરવું. બાદ સીસું ઝોગાળી તેના દશમા બાજે ઉપલું ચુરણ નાંખી તે સીસું ત્રિકુળા (હરડાં, બહેડાં, અને આંબળા ના કાઢાના જળમાં નાંખી ઠંડુ પાડવું, બાદ ફરીથી તેનો રસ કરી તેમા ઉપલુ ચુરણ નાખ્યા પછી તેમાં ટંકણુખાર મેળવેલું માણુ-સનું મુત્ર છાંટી ઠંડુ પાડી વળી પાછું ઝોગાળી માણુસના મુત્રમાં રેડી ઠંડુ પાડવુ જેથી તેની ઉત્તમ કલ્પ થાય છે.

બનાવટી સુખડ.

જીના લીંબડાના ઝાડના થડને એક હાથ ઉંચાઇ બર રાખી ઉપરથી કાપી નાંખવું. બાદ તે રાખેલા એક હાથ ઠુંઠાને કારી તેમાં સુગંધીદાર નવો ગુગળ બરવો. બાદ તેના મથાળે તેનાજ લાકડાની ડગળી મારી સાંધા ઉપર માટી અને મીઠાનો લેપ કરી તેને સુકાવા દેષ તે ઠુંઠાની આજી બાજી બન્ને બાજીએ મળી સવા હાથ લંબા-ઇ, પહોળાઇ અને સવા હાથ ઉંચાઇ સુધી અડાયાં છાણાં ગોઠવી સળગાવવાં અગની શિતળ થયા બાદ તે ઝાડનાં મુળીયાં કાઢી લેવાં જે ખરેખરી સુખડજ નીકળે છે એમાં કંઈપણ સંશય નથી.

૧૨ બનાવટી મધ.

એ શેર પાણીમાં પાંચ શેર ચોખ્ખી સફેદ સાકર નાંખી તેની સાડા ત્રણ તારની ચાસણી કરવી. ચાસણી ઉપર જેમ જેમ મેલ આવતો જાય તેમ દુધ પાણી છાંટીને કાઢતા જવો, બાદ તેને નીચે ઉતારી તે ઠંડી થયા બાદ તેમાં એક શેર ખરૂં મધ અને ચારપાંચ ટીપાં પીપરમીન્ટના અરકનાં નાંખી હલાવી એકત્ર કરવું.

૧૩ બનાવટી દુધ.

અઢી વાલ શુદ્ધ પાપડ ખારને નવટાંક પાણીમાં ઝોગાળવો, બાદ તેમાં અઢીશેર તાજુ દુધ અને એક શેર ખાંડ નાંખી હલાવવું.

પછી તે બધો એક છાંછરી થાળીમાં નાંખી અંગારાપર મુદીને સ-
 ઘળું પાણી લડાડી નાંખવું. અને નીચે રહેલો લુકો સાદા ખાટલીમાં
 ભરી સખત બુચ મારી તેપર મીણ અથવા લાખ ચોંટાડવી. જ્યારે
 વંતકએ લારે આ લુકામાંથી અઢી તોલા લુકો લઇ તેને ૧૧ શેર
 ગરમ પાણીમાં નાંખવે; એટલે જે ઠેકાણે દુધ ન મળે તે ઠેકાણે દુ-
 ધની ગરજ સારશે. તેમજ આ, અથવા કાશીમાં પણ કામ આવશે-
 આ રીત ઘણીજ ઉતમ છે.

૧૪ બનાવટી મોતી.

શંખભસ્મ, હીંગળોક, કમળનાં ફુલ, મોટા માછલાંની આંખો,
 અને અનેક વખત ઘોઘ શુદ્ધ કરેલું અભરખનું અતિ ખારીક ચુરણ
 એ સરવે એકત્ર ખરલ કરી તેનાં ગોળ મોતી કરી એક એક મોતી
 એક એક વસ્ત્રમાં બાંધી તરતની વીચાએલી ઘેટી, અગર બકરીના
 દુધમાં (ખરેટામાં) તેમને એક દિવસ સુધી પકાવ્યા બાદ ઘોઘ નાંખવાં.

પેનકીલર.

સ્પીરીટ ઓફ કેમ્ફર ૧ અઉંસ, ટાંચર કેપસિકમ ૧ અઉંસ, ટી-
 કચર ઓફ ગવેઆક ૦૧ ઓંસ, ટીકચર મહ્ ૦૧ અઉંસ, આલ-
 કહોલ ૪ ઓંસ, એ સઘળાં એકત્ર કરવાં.

૧૬ કોડલીવર ઓઈલ મિક્ચર.

એ ઈંડાનો રસ, સાકરની ખારીક ભુકી ૪ ઓંસ, બદામનું શુદ્ધ
 તેલ એ ટીપાં, નારંગીના ફુલોનું પાણી ૨ ઓંસ, એ સરવે એકત્ર
 કરી તે મિશ્રણની બરાબર કોડલીવર મેગવી ખુબ હલાવવું.

૧૭ સારસા પરીલા.

ખાંડેલી જેઠીમધ ૭ ઓંસ, કુટેલી સારસા ૨૫ હાલ ૧ પાઉંડ

પાણી સાગ ચાલ ન સારસાફસ તેલ ૧૫, દામ, કચ્છન્ટર ગ્રીન તેલ ૨ દ્રામ, આલકહોલ પા. ઓઈસ, પ્રથમ સારસાફસ અને જોડી મધ એ બન્ને પાણીમાં મેળવી અરધો કલાક ઉકાળવાં બાદ તે કાઢો ફલાનલના કપડાથી ગાળી લેઈ તેમાં પાંચ પાઉંડ સાદુ સરખત મેળવવું. તેમજ ઉપર લખેલાં બંને તેલો આલકહોલ સાથે મેળવી તેને મિશ્રણમાં મેળવવો. બાદ તે એકત્ર કરેલો સઘળા મિશ્રણને બુબ હલાવવું.

૧૮ સોડા વોટર.

૩૦ ગ્રેન સોડા કારબોનેટ લેઈ એક સોડાવાટરની બાટલીમાં ધાલી પાણીથી ભરવી. સોડા અને પાણીનું બરાબર મિશ્રણ થયા પછી તેમાં ૨૫) ગ્રેન ટારટરીક એસીડ નાંખવો, અને તરતજ ઘટ બુબ મારવો.

૧૯ લેમોનેટ.

ટારટરીક એસીડ ૫૦ ભાગ, સોડા બાયકારબોનેટ ૩૦ ભાગ, સાકર ૨૦ ભાગ, અને સુગંધ આવે એટલું લેમોનેટ એસેન્સ, આ પ્રમાણે જણસો લેઈ ચુરણ તૈયાર કરી રાખવું. જરૂર પડે ત્યારે પાણીમાં નાંખી ઉપયોગમાં લેવું.

૨૦ ફાલન વોટર.

બરગોમેટ અરક ૧ આઉન્સ, ગુલાબનો અરક ૧ આઉન્સ, પો-રચુંગલ અરક ૧ આઉન્સ, નેરોલી ૦.૫ આઉન્સ અને આલકહોલ ૮ બ્યાલન એ સરવે બંધ કરેલા વાસણમાં એકઠાં કરવાં.

૨૧ કપુરનાં પ્યાલાં.

માટીના બે પ્લાસો લાવી તેમાંથી એકમાં કપુર ભરવું. અને બીજાં તેનીપર ઉધી ઢાંકી તે એકની સંધિઓ ધડનાં લોટની લા-હીથી બરાબર રીતે બંધ કરી દેવી. બાદ તે પ્લાસોને એક નાના

ચુલા ઉપર અગર એ ઇંટો ઉપર મુકી તેઓની નીચે એક કોડીયું મુકી તેમાં કપુરના વજન જેટલું ધી ભરી દીવો સળગાવવો, જેથી નિચેના પ્યાલામાંથી કપુર ઉડી જઈ ઉપરના પ્યાલામાં તેનું પ્યાલાના આકારે પડ અંધાઈ જશે. માટે જ્યારે દીવો બળી રહે ત્યારે આસોને ઉતારી લેઈ કંડા યયા બાદ છુટા પાડી ઉપરના માટીના ગ્લાસને આસ્તેથી ફોડી નાંખી તેમાંનો કપુરનો ગ્લાસ લેઈ લેવો.

૨૨ કપુરની માળા.

એક માટીના હાંધામાં કપુર નાંખી તે કપુર ઉપર એક ગ્લાસ ઉઘો હાંકી તેના કાંના તથા હાંધાના અંદરના ભાગના તળીઆ વચ્ચે રહેલો સાંધો ઘઉંના લોટની લાડીથી અગર રીતે બંધ કરી લેઈ હાંધામાં તે ગ્લાસ હુમે એટલું પાણી ભરવું. બાદ તે હાંધાને ચુલે ચઢાવી નીચે મંદાશિ કરી જ્યારે તે કપુરનો રસ થાય ત્યારે મણકા પાડવાના સાંચામાં તે રસ રેડી દેવો. હાંધામાંથી જલદી રસ કાઢવાની સરળ રીત એ છે કે હાંધામાં જે ડેકાણે કપુર મુકી ગ્લાસ હાંકેલો હોય તે જગોએ તળીએ કાંણું પાડવું જેથી પાણી આવશે નહી, આ રીતે કરેલા કપુરના રસનાં પ્યાલાં, મુર્તિઓ, મણકા અગર જે જાતના ખીઆમાં રેડીએ તે આકાર બંધાઈ જાય છે.

૨૩ કોપીંગ પ્રેસ, કોપીયાગ્રામ, કોપિયાગ્રાફ, રબરી છાપખાતું, ઓટો રાઇટર. સેન્ટો શેલીઓ, સેક્ટોગ્રાફ વગેરે ભભકાદાર નામથી પ્રખ્યાત થયેલાં હાયથી છાપવાનાં અર્થાત એક નકલપરથી અનેક નકલો કરવાનાં સરતાં છાપખાતું બનાવવાની શુકિત—૧ આંડિસ જલ્યાટીન કંડા પાણીમાં અરધો કલાક ભીંજવી રાખવું, જેથી તે નરમ થઈ દ્રવ્યશે પછી તેમાંનું પાણી કાઢી નાંખી

તે જીવ્યા ડીનમાં ૪ આંકિસ ઝલીસેરાઇન ઉમેરવું, અને તે ધીમા દેવ-
તાપર રાખી પીંગળવા દેવું; પીંગળવા લાગે કે તેમાં ખડીની ખારીક
વસ્ત્રગાળ કરેલી લુકી નાંખવી, અને તેના ગાંગડા ન ખાઝી જાય
એવી રીતે વારંવાર હલાવતા રહેવું. સઘળી ચીજો પીંગળી એકરસ
થયા પછી એક કાર્ડના આકારના કદના જસતના ડાખામાં તે રેડવું
અને કચરો ન પડે એવી જગામાં તે રાખવું જે સુમારે ખાર કલાકે
ઘટ થઇ ઉપયોગમાં લેવા સરખું થશે. ઘટ થશે તો પણ તે નરમ
જેવું લાગશે પરંતુ હાથે ચોંટી આવશે નહીં; ગરમી એક સરખી અને
મંદ લાગવાને માટે એક પાણી ભરેલા વાસણમાં આ મિશ્રણનું વા-
સણ મુકી તેને દેવતાની આંચ આપવી જેથી પાણી ગરમ થઇ તેની
ગરમીથી આ મિશ્રણ પીંગળશે.

ઉપર મુજબ છાપવાનો સંચો તૈયાર કરવાની રીત થઇ હવે
છાપવાની શાહી તૈયાર કરવાની રીત લખીએ છીએ, ખજારમાં એની
લાઇન કલર એટલે શાહીનો રંગ વેચાતો મળે છે તે પૈકી ઉચો રંગ
૯૦ એન લેવો સરવ પ્રકારના રંગોમાં જાણુઓ (3 B. Methy
violet) રંગ લેવો વધારે સારો છે; માટે રંગ લેવો તે કાંકિસમાં
લખેલી છાપનો લેવો અને તે ૧ આંકિસ પાણીમાં ઓગાળવો ખરો-
ખર ઓગળ્યા બાદ તેમાં થોડુએક ઝલીસીરીન તથા સ્પીરીટ વાઇનનાં
સાત, ટીપાં નાંખવાં; જેથી શાહી ઘણી સરસ જાતની બનશે. એ
મુજબ શાહી કરી એક કાગળનો ટુકડો સંચાના આકારના કદના મા-
પનો લેઇ તેનાપર આપણે જે મજકુર લખવો હોય તે આ શાહીથી
સફાઇદાર લખી ખરોખર સુકાવા દેવો અને બીજા છાપવાના કાગળો
સ્પંજ (વાદળી) થી બીંજવી રાખવા.

૩ નકલો છાપવી—કાગળ સુકાઈ તથ્યાર થઈ એટલે તે છાપ-
ખાનાના ડબ્બામાંના મિશ્રણુપર બરાબર સરખી રહે તેમ ઉધી મુકી
તેની ઉપર સફાઈથી પોચા હાથે સરખો હાથ ફેરવવો, અને પછી
સફાઈથી તે કાગળ ઉચકી લેવો, જેથી સર્વ મજકુર ડબ્બામાંના મિ-
શ્રણુપર ઉલટો ઉઠેલો દેખાશે પછી બીજી રાખેલા કાગળો પૈકી એક
એક કાગળ લેઈ તે મિશ્રણુપર રાખવો, અને પ્રથમ પ્રમાણે પોચા
હાથથી દાખી પ્રત કાઢી લેવી, જરૂર જેટલી પ્રતો નિકળે ત્યાં સુધી
એમ કાઢવી પ્રતો વધારે ઓછી નિકળવી એ ધણું કરી શાહી અને
છાપખાનાઉપર આધાર છે; જે શાહી અને છાપખાનું સાફ થયું હોય
તો એકી વખતે ૫૦ પ્રતો સુધી સ્પષ્ટ નિકળે છે, આપણે જોઈ એ
તેટલી પ્રતો કાઢ્યા પછી બીના સ્પંજથી છાપખાનાપરનો મજકુર
ભુંસી નાંખવો, તથા બીજા સ્પંજથી છાપખાનું સાફ કરવું, અને પછી
બીજા દીવસે ઉપયોગમાં લેવું.

૪ છાપખાનું બગડી જાય ત્યારે કેમ સાફ કરવું—કેટલાક દિ-
વસો બાદ છાપખાનાના મિશ્રણમાં શાહી બરાઈ જઈ નકામું થઈ ગયા
જેવું જોવામાં આવશે. એમ થાય ત્યારે મિશ્રણ અગ્નિપર રાખી પી-
ગળવા દેવું, અને તે ઘટ થશે એમ લાગે ત્યારે તેમાં થોડું ગ્લિસીરીન
નાંખવું, જેથી પ્રથમ પ્રમાણેજ તૈયાર થશે કાર્ડ સાઈઝનો એ પ્રેસ
બજારમાં વેચાતો લેવા જઈએ તો ૨-૩ રૂપીઆ પડે છે, પરંતુ ઘેર
આગળ તૈયાર કરવાથી બાર, ચૌદ આનામાં તૈયાર થાય છે.

બીજી રીત.

જીલ્લાદિન ૧ ભાગ, પાણી ૩૫૫ ભાગ, ગ્લાસીરીન ૩૫ ભાગ,
ક્રોમોલીન ૧૫ ભાગ એ પ્રમાણે છાપખાનાના મિશ્રણ સાફ ચીજો

લેઈ બાકી સરવ રીત ઉપર મુજબજ કરવી, આ મિશ્રણ જલદીથી થઈ થાય છે.

૨૪ વીજળીની વીંટીઓ.

આપણને પસંદ પડે તેવા નમુનાની પીતળની વીંટીઓ પીતળનું ઓપકામ કરનારા પાસે બનાવરાવી પછી તે કાનસ તથા પાલીસ પેપરથી ઘસી સાફ કરવી જાદ તે દરેક વીંટીના ખડાની જગોએ ચાર બારીક કાંચાં પાડી તેમાં જસત તથા ત્રાખાની ચુકો એસાડવી અને તેઓની કોચી કાનસથી સાફ કરવી એટલે વીજળીની વીંટીઓ તૈયાર થઈ, કારણ તાંબા અને જસતના મેળાપમાં કુદરતી રીતે વીજળી ઉત્પન્ન થવાનો ગુણ હોવાથી એ રીતે ઉત્પન્ન થાય છે, જેથી તે વીંટી આપણી આંગળીએ રાખવાથી આપણા શરીરમાં વીજળી દાખલ થઈ લોહી વિકારનાં કેટલાંક દરદ સારાં કરે છે, એવીજ રીતે વીજળીનાં કડા, લેખણો, પુતળાં વીગેરે દરેક ચીજ બનાવી શકાય છે.

બનાવટી સ્લેટ.

બારીક કાળી રેતી ૪૧ ભાગ, કાજળ ૪ ભાગ એકતેલ ૫ ભાગ એ ચીળે એકઠી કરી ખુબ સીજવતી, અને પછી બરફ (કુચા) થી લગાડવા જેવું પાતળું થાય એટલું તેમાં સ્પીરીટ ઓફ ટરપેન્ટાઇન નાંખી કાગળના પાતળા પુંકા (પેસ્ટબોરડ)ને બરફવતી તેના લેપ કરવો, તે સુકાયા પછી બીજી વખત, તથા ત્રીજી વખત એ પ્રમાણે લગાડી તે બરાબર સુકાયા જાદ એક કપડાનો મોટો કડકો સ્પીરીટ ઓફ ટરપેન્ટાઇનમાં ભીંજવી તે પુંકાપર ફેરવવો, અને તેપર લગાડેલું મિશ્રણ બધી જગોએ સરખું ઢાગી સજાઈદાર થાય તેમ

કરવું. આવી રીતે કુટવા કુટવાની શીકર વગરની અને સારી ટકાઉ સ્નેહ તથા ડાયરી બુકો અને છે, અને વળી કીંમતમાં પણ સસ્તી પડવા ઉપરાંત તેના પર પત્થર પેનથી લખી સારી રીતે લખી શકાય છે. આશ્ના છે કે કોઈ ઉઘમી માણસ આ કળાનો સારો ઉપયોગ કરશે.

૨૬ પારાનાં પ્યાલાં, ગોળીઓ, મુરતીઓ વિગેરે કરવાની રીત.

લોઢાની કલામને દેવતા પર રાખી તેમાં મોરચુયાનો કપડ છીણી બુકો નાંખી તે પર પારો નાંખી તેના પર મીઠું નાખવું. પછી તે પર એક પ્યાલો ઉઘો ઢાંકી તેની કીનારીમાંથી પવન ન જાય માટે મૂડના બીના આટાથી તેની સંધિઓ બંધ કરી લેવી, બાદ તે કેડાઈમાં પાણી રેડી નીચે અગ્નિ સળગાવવો, પારો સીંછીને લાલ થાય ત્યારે કડાઈ નીચે ઉતારવી, બાદ તેની ઇચ્છાનુસાર વસ્તુઓ બનાવી શુક્રવતી, શુક્રાયાબાદ ડોલાયંત્રમાં બકરીનું મુત્ર ભરી તેમાં પારાની ચીજો નાંખી પકવવી; જેથી તે સ્વચ્છ સફેદ રંગની બની રૂપા સરખી દેખાશે.

બીજી રીત.

પારા અને કલામને ખરલમાં નાંખી દેવચંપાના દુધ સાથે ખરલ કરી તેઓને અગ્નિ પર છુટી રસ કરી જેવો આકાર બનાવવો હોય તેવા બીજામાં રેડવી.

ત્રીજી રીત.

અગ્નિસીના તેલને ઉકાળી તેમાં પારાને બરા ગરમ કરી નાંખવાથી પણ જામી જાય છે. બાદ તેની જોઈએ તે ચીજ બનાવવી.

ચાથી રીત.

પારાને અંકોલના તેલ સાથે ખરત કરવાથી જામી જાય છે. આદ તેની જોધએ તે ચીજ બનાવવી.

ઉપરની ગણે રીતોથી થયેલી ચીજોને વધારે કઠણ કરવી હોય તો કેટલાક દિવસ સુધી લીંબુના રસનાં ડુખાવી રાખવી,

૧૫ ગંધકનાં પ્યાલાં.

પાછળ કપુરનાં પ્યાલાં બનાવવાની જે રીત લખી છે. તેજ રીતથી ગંધકનાં પ્યાલા પણ બનાવવા, તદ્વાવત માત્ર એટલોજ કે તેમાં કપુરને બદલે ગંધકનો ઉપયોગ કરવો.

૧૩ વાસુદેવ પ્યાલું.

આ પ્યાલાં મથુરાં તરફના લોકો બનાવી વેચે છે એની બનાવટ એમ હોય છે કે એક પીતળના પ્યાલામાં વાસુદેવની પીતળની મુર્તિ ઉભી બેસાડેલી હોય છે, જેના બન્ને હાથ કમર આગળ એકઠા કરી ત્યાં આગળ તે હાથો ઉપર શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનની મુર્તિ આડી સુવાડી રાખેલી હોય છે. એવી રીતે બનાવેલાં આ પ્યાલાઓ વેચનારા એમ દલીલ બતાવે છે કે જ્યારે કંસરાયના બચને લીધે શ્રી વાસુદેવ તરતનાજ જન્મેલા શ્રીકૃષ્ણને મથુરામાંથી લેઈને મધ્ય રાત્રીના સમયે ગોકુળમાં શ્રી નંદરાયના ત્યાં સુકવા જતાં હતા, ત્યારે ચાલતાં ચાલતાં જુમનાજી આગળ આવ્યા તે વખતે શ્રી જુમનાજીમાં ઘણા જોરમાં પુર આવેલું હતું; તેથી હવે સામે કીનારે કેમ જવાશે એવા વિચારમાં પડી વાસુદેવ શ્રી જુમનાજીના પાણીનો અડસટો જોવા નીચા નમ્યા, તે વખત શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનના પગનો અંગુડો શ્રી જુમનાજીના જળને અડી ગયો, જેથી

તરતજ સધળુ પુર ઉતરી જઇ એકદમ ઉતાર થઈ ગયો. તેજ મુજબ આ પ્યાલામાં પણ એવો ચમત્કાર છે કે તેમાં કબલ પડદો છે. આ કોઇ જગો એ કાણું નથી, જેથી તમે તેમાં પાણી ભરવા શરૂ કરશો તેમાંથી એક ટપકું પાણી પણ બહાર જશે નહીં. પરંતુ તમે જ્યારે પાણી ભરતાં ભરતાં શ્રીકૃષ્ણના પગના અંગુઠાને અડે ત્યાં સુધી પાણી ભરશો, ત્યારે એકદમ તે પ્યાલામાંથી સધળુ પાણી ગુમ થઇ જઇ પ્યાલો તદ્દન કોરો થઇ જઇ એ પાણી ક્યાં ગયું તેની કાઠને ખબર પણ પડશે નહીં એવો એ પ્યાલામાં ચમત્કાર છે.

હવે તેનો ખુલાસો એમ છે કે કંસરાયના વખતમાં તો ગમે તેમ બન્યું હશે, તેના સત્યાસત્યનો વિચાર કરવાનું આ સ્થળે આપણને કારણ નથી, પરંતુ જે લોક ઉપલા પ્યાલાથી એ ચમત્કાર કરી ખતાવે છે તેમાં તો લુચ્ચાઇ પ્યાલાની કે કૃષ્ણની બનાવટમાં નહીં પરંતુ વાસુદેવની બનાવટમાંજ હોય છે. એવી રીતે કે વાસુદેવનાં બંને પગ તથા કમર પોલી હોવાથી તે મલી એક ચીમટાના આકારની નળીનું કામ સારું છે. હવે પ્યાલાને તળીઆ સાથે ન જડતાં તેના અને પ્યાલાના તળીઆ વચ્ચે થોડું અંતર રાખેલું હોય છે. જ્યારે બીજો પગ પ્યાલાના તળીઆ સાથે બરાબર જડીલેઈ તેના નીચેના પ્યાલાના તળીઆમાં આરપાર કાણું પાડેલું હોય છે. જેથી આપણે પ્યાલામાં જેમ જેમ પાણી રેડવા શરૂ કરીએ છીએ, તેમ તેમ પ્યાલાથી અલગ રાખેલા પોલા પગમાં પણ ભરાતું જાય છે એમ ભરાતાં ભરાતાં જ્યારે છેક વાસુદેવ કમરપુર હુએ એટલું પાણી પ્યાલામાં ભરાય છે, ત્યારે તે પોલો પગ પણ કમર સુધી ભરાઇ ગયેલો હોવાથી તરતજ તેમાંનું પાણી કમરના પોલાણના રસ્તે થઇ બીજા પગ વાટે પાછું નિચે ઉતરવા શરૂ કરે છે, અને એ રીતે પાણીને વહેવાની સતિ મલી કે

તરતજ અપાટાખંધ તે આખા ગ્લાસનું પાણી ખીજ પગ વાટે થઇ ગ્લાસના તળીએ નિકળી જાય છે, કારણ તે ખીજ પગ નીચેથી ગ્લાસમાં આરપાર કાણું રાખેલું હોય છે, એવી રીતે આકર્ષણ ગતિના આધારે પાણી નિકળી જાય છે, છતાં ભોળા ભાવિકો શ્રી વાસુદેવની કમર આગળ રાખેલી પીતળની શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની મુર્તિના પ્રતાપે એ બન્યું એમ જાણી ઠગાય છે.

ઉપસંહાર.

આ પ્રકરણમાં લખવામાં આવેલી જુદી જુદી બનાવટો પૈકી એકાદ, એ બનાવટોથી હાથે કરી લેનાર મનુષ્ય સુખે પોતાનું ગુજરાન ચલાવી શકશે એમાં સંક નથી, પરંતુ એવી રીતે ખાસ બનાવટથી કરેલી ચીજને ખરાને નામે વેચનારા માણસથી રાગ પ્રથના વાચકો ઠગાય નહીં; માટે અમે કેટલીક જાતની બનાવટો પારખી કાઢવાની યુક્તિઓ પણ નીચે લખીએ છીએ.

સોનાને કસોટીપર ઘસવાથી જે ડાઘ પડે તેપર સુરાખારના તેજાનું ટીપું નાખી જોવું, જે ખરું સોનું હશે તો ડાઘ કાયમ જ રહેશે અને જે ડાઘ જતો રહે તો બનાવટી સમજવું.

રૂપાને મીઠાના તેજામાં નાંખી જોવું જે ખરું હશે તો પીગ જશે નહીં.

સુરવાળાને અગ્નિપર નાંખવું જે ખરું હશે તો જલ્દી બળશે નહીં.

હાથીદાંતને ચોખ્ખા ફોસફોરીક એસીડમાં નાંખી થોડીવાર રહે ત્યાં હા ઠંડા પાણીથી ઘોષ નાંખવો, જે ખરો હશે તો સ્થિતિ સ્થાપક થશે.

એક ભાગ સાથુની કરચો તે ૬ ભાગ સ્પીરીટ ઓફ વાઇનની

સાથે ખાટલીમાં નાંખી બુચ મારવો, જે સારો હશે તો સ્પીરીટ સાથે મઝી જશે.

હીંડીપીંપરને ગરમ પાણીમાં મેળવી જોવી, જે બનાવટી હશે તો પાણી તેલની આશ વાળુ થયેલું માલુમ પડશે. તથા વાસ પણ ખીજી જાતનો આવશે.

અકીણુને ઓગાળી કસુંબો કરતાં તે ઓકળ રંગનો જણાય તથા તેના ખાવાથી મગજ ચડે નહીં તો ઉત્તમ જાણવું.

કેસરને ગંધકના તેજામમાં નાંખવું જે ખડ્ડ હશે તો તેનો રંગ કાળો થઈ લાલ થશે અને બનાવટી હશે તો કાળું થઈ પછી લાલ થશે.

હીંગના કાંકરાને બતીપર ધરવાથી જે ખરો હશે તો તરતજ કપુરની માફક સળગી ઉઠશે. કપુર તેનાં પ્યાલાં, માળાઓ વગેરેને ડમરૂં ચંત્રમાં મુકવાં જે ભેગ વગરનાં હશે તો નીચેના હાંધામાં કંઈ ન રહેતાં સઘળું કપુર ઉપલા હાંધામાં જઈ ચોંટશે. અને ભેગ હશે તો જે ચીજનો ભેગ હશે તે અગર તે બળીને થયેલી તેની રાખ નીચેના હાંધામાં રહેશે.

કલાઈની ઉપર સફેદ કપડું ધસવું જે ભેગ હશે તો કપડાપર કાળો ડાઘ પડશે.

મધને કોડીઆમાં પુરી તેમાં દીવેટ નાંખી દીવો સગમાવવો જે સાફ મધ હશે તો દીવો બળશે, નહીતો બુખાઈ જશે.

દુધની અંદર સોય બોળવી જે નીરમળ હશે તો સોયની અણી સાથે દુધનું ટપકું બાઝી રહેશે, અને ભેગ હશે તો સોય ખાલીજ નીકળશે.

કોડલીવર પેનકીલર વગેરે માટે તેના બનાવનારનો માફક તપાસી જોવો, સોડાબોટર, લેમનેડ, વગેરે ને હલાવી જેવાં જે તે ખરાં હશે તો તેમાં ઉભરો આવશે.

વીજળાની વીંટીઓપર ચાક ધસી જોવી, જે તે ખરી હશે તો તેમાં ગરમી આવેલી માલુમ પડશે.

પારાનાં પ્યાલાં, જાળીઓ, મુર્તિઓ, વગેરેને ડમરૂં યંત્રમાં મુકી જોવાથી તેમાં જે ધાતુનો ભેગ હશે તો નીચેના હાંધામાં તે ધાતુનોઅંશ રહેશે, અને જે પારાની ચીજો ફક્ત વનસ્પતિનાજ રસમાં બાંધેલી હશે, તો નીચેના હાંધામાં કંઈ ન રહેતા સધળો પારો ઉપરના હાંધામાં જઈ ચોટશે.

ત્રાંખાપર સુરાખારના તેજબનું એક ટીપું નાંખવું, તથા જે તેમાં ગજવેલ અગર લોઢાનો ભેગ હશે તો તેની ઉપર કાળો અથવાં મુરો ડાઘ પડશે.

વાસુદેવ પ્યાલાની અંદરની શ્રી વાસુદેવની મુર્તિના એક પગ અને પ્યાલાની વચ્ચે જે અંતર રાખવામાં આવ્યું હોય, તે મીલુથી પુરી નાંખવું; જેથી તે પોલા પગ વાટે પાણી ઉપર ન ચડી ખીખ પગ વાટે નિકળશે નહીં.

પ્રકરણ ત્રીજું.

અથજલ શીરાજ્ઞાન.

હવે સરવે લોકોને ઉપયોગી એવા કુવા, વાવ વગેરે જળાશય બોદવા પહેલાં જમીનની પરીક્ષા કરી તેમાં કેટલી ઊંડાઈએ પાણી રહેલું છે; તથા તે પાણી ખાઈ છે, કે મીઠું, વગેરે જલુવાની યુક્તિઓ, તેમજ જમીન બોદતાં તેમાં આવનારા પદાર્થોની અગમ ચેતીઓ, અને વખત પર પાણી યતા પહેલાં કઠલુ પથ્થરનું પડ આવે તો તેને

ફાડવાના ઉપાયો વરાહમિહિરકરત બૃહત સંહિતા તથા કૌતુક ચિંતા-
મણી વગેરે ગ્રંથોના આધારે લખ્યું છે.

૧—જાંબાના ઝાડ પાસે સાપનો રાફડો (જે પ્રથમ ઉધેમના
નાના ઝીણા કીડાઓ બનાવે છે અને પાછળથી તેમાં સાપ આવી
બરાબ જાય છે) તો તે રાફડાની દક્ષિણ બાજુએ ખોદવાથી સાત
હાથ ઊંડાઇ પર મીઠા અને અખુટ પાણીને પ્રવાહ મળે છે. તેની નિ-
શાની એ છે કે તે જગો આગળ કમરપુર ખોદતાંજ માછલાં અને
કપ્પુતરના રંગના પથર, અને નીલા રંગની માટી દેખાય છે. બાદ
ત્યાં અગાધ જળ મલી આવે છે.

૨—ઊંઝરાના ઝાડની પાસે જો રાફડો હોય, તો ત્યાંથી પ-
શ્ચિમ દીશા તરફ ત્રણ હાથ દુર જગો પર ખોદવાથી નવ હાથ ઊંડા-
ઇએ પાણી મળે છે.

૩—ખોરના ઝાડથી પુરવ દીશાએ રાફડો હોય, તો ત્યાંથી
પશ્ચિમ દીશા તરફ સાડા દશ હાથ ઊંડાએ પાણી છે એમ જાણવું તેની
નીશાની એ છે કે ત્યાં આગળ કમર પુર ખોદતાં સફેદ ગરોળી (ગર્મલી)
નીકળે છે.

૪—ખીત્રી અને ઊંઝરાનું ઝાડ જે ડેકાણે એકઠાં ઉગેલાં હોય
ત્યાંથી દક્ષિણ દીશા બણી ત્રણ હાથ દુર જગો પર ખોદવાથી સાડાદશ
હાથ ઊંડાઇએ પાણી નીકળે છે.

૫—અહોડાના ઝાડ આગળ રાફડો હોય તો ત્યાંથી એક હાથ
દુર ખોદવાથી સોળ હાથ ઊંડાઇ પર પાણી મળે છે.

૬—કોઇ પણ ઝાડ નીચે દેડકાં રહેતાં હોય, તો ત્યાંથી ચાર હાથ
દુર જગો પર ચાર હાથ ઊંડાઇ સુધી ખોદવાથી પાણી મળે છે.

૭—જે જગો પર પાણીનો આધાર ખીલકુલ નહીં હોવા છતાં

મંદારનું ઝાડ ઉગેલું હોય, તો તેની પુર્વ દીશાએ ત્રણ હાથ દુર જગાપર ખોદવાથી દક્ષિણ દીશા તરફ વહેનારી પાણીની આય સાંપ-ડશે તેની નીશાની એ કે નીલા કમળના રંગની માટી, તથા કમ્પુત-રના રંગના પથરા જેટલી ઉંડાઇપર નિકળશે, ત્યાંથી હાથબર નીચે ખોદવાથી બકરાના શરીર માફક વાસ ભારતી માટી નિકળી તરતજ લગાર ખારાશવાળું સ્વચ્છ પાણી નીકળશે.

૮-કરંજ (કરણ)ના ઝાડથી દક્ષિણ દિશામાં જે રાફડો હોય, તો તેની દક્ષિણ બાજુએ એ હાથ દુર જગાપર સાડાદશ હાથ ખોદવાથી પાણી મલે છે. તેની નીશાની એ કે પ્રથમ કમરપુર ખોદતાં એક કાચખો નિકળશે. બાદ થોડીક ઉંડાઇપર એક પુર્વ દિશા તરફ વહેનારો હલકો, અને ઉત્તર દીશા તરફ વહેનારો પ્રાણીનો મજબુત પ્રવાહ માલુમ પડશે, પરંતુ તેની નીચે પથ્થરનું પડ હશે જે પડ કાઢી નાંખ્યા બાદજ નિર્ભય થશે.

૯-જેની ઉપર દરબ અને ધરો ઉગેલાં હોય એવો રાફડો જે તિલક વૃક્ષ (એ ઝાડના ફુલ તલના ફુલ જેવાં હોય છે)ની દક્ષિણે હોય તો તેની પશ્ચિમ બાજુએ સાડાસત્તર હાથ ગાંડું ખોદવાથી પુર્વ દિશા તરફ વહેનારો પાણીનો ઝરો હાથ લાગશે.

૧૦-કદંબના ઝાડથી પશ્ચિમ દીશાએ રાફડો હોય, તો તેની દક્ષિણ બાજુએ ત્રણ હાથ દુર જગાપર ખોદવાથી સાડાદશ હાથ ઉંડાઇપર કદીપણ ન ખુટનારો અને ઉત્તમ દીશા તરફ વહેનારો પાણીનો સ્વા-દીષ્ટ ઝરો મલી આવે છે, તેની નીશાની એ કે સાડાત્રણ હાથ ખોદવા બાદ માછલાના રંગનાં દેડકાં તથા માટી નીકળે છે.

૧૧-નાળીએર અગર તાડનું ઝાડ રાફડા પરજ વધેલું હોય તો

તેથી પશ્ચિમ દીશા તરફ છ હાથ દુર જગોપર ખોદવાથી ચૌદ હાથ ઉંડાઇપર પાણી મળે છે.

૧૨—આસુદરાના ઝાડથી ઉતર દીશામાં રાફડો, અગર ખોરનું ઝાડ હોય તો ત્યાંથી ઉત્તર દીશાએ છ હાથ જગોપર ખોદવાથી આર હાથ ઉંડાઇએ પાણી મળે છે. એની નીશાની એ કે:—એક પુરુષ-ભર ખોદતાં કાચખો, કાળાશ પડતા પથ્થર. અને રેતી મિશ્રીત માટી આવશે. અને ત્યાં એક દક્ષિણ તરફ અને બીજો ઉત્તર વહેનારો એવા બે પાણીના ઝરા માલુમ પડશે.

૧૩—અરબુન (સાદડ) વૃક્ષની ઉતરે રાફડો હોય તો ત્યાંથી (રાફડાની) પુર્વ દીશાએ છ હાથ દુર જગોપર ખોદવાથી ૨૮ હાથ ઉંડાઇ ઉપર ઉત્તર દક્ષિણ, અને દક્ષિણ ઉતર એમ વહેનારા બે પાણીના અબુટ ઝરા હોય છે. તેની નીશાની એ કે:—એક પુરુષભર ખોદતાં કાળો સરપ, પીળી માટી, અને પંચુ પત્ર (લાલાશ)ના રંગના પથ્થર નજરે પડે છે.

૧૪—કોઇ ઝાડનું એકજ ડાળું ઘણું નમી ગયેલું હોય અગર શીકક પડી ગયેલું હોય, તો તેની નીચે એક પુરુષ ભર ખોદવાથી પાણી નીકળે છે.

૧૫—જ્યાં આંગળ ઝાડનાં પાનાં, ૧૭ વગેરેમાં હમેશાં વીકાર થયેલો માલુમ પડે છે એટલે જે ઝાડને જેવાં ૧૭, કુલ, પાનાં વગેરે આવવાં જોઇએ તેવાં ન આવતાં જુદીજ જાતનાં આવે છે. હાથ ઉંડાઇપર પાણી મળે છે.

૧૬—પીલું (જળ, વરખડો, વગેરો,) ના ઝાડની ઇશાન દીશાએ રાફડો હોય, તો ત્યાંથી પશ્ચિમ બાજુએ ખોદવાથી સાડા

સત્તર હાથ ઉંઘાધપર ઉતર દીશા તરફ વહેનારો અખુટ ઝરો હાથ લાગે છે.

૧૭—પાણીના આશરો વગરની જે જગોપર સારસાં, ચક્રવક, બગલા કાગડાં વગેરે પક્ષીઓ હમેંશાં જથાખંધ રહેતાં હોય, ત્યાં આગળ ખોદવાથી જરૂર પાણી નીકળે છે.

૧૮—જે જગોપરના ઝાડો ઉનાળા, શિયાળા, અને ચોમાસામાં એટલે બારે માસ લીલાંછમ અને પાનાંવાળાં રહેતાં હોય, ત્યાં પણ નજીક પાણી હોય છે.

૧૯—ગ્રીષ્મ રૂતુના અતિ સખ્ત તાપથી પણ જે જગોપરનું ઘરો વગેરે ધાસ સુકાઈ ન જતાં લીલુંજ રહે છે. તેમજ તે ધાસને કાપી લીધા બાદ પણ જલદીજ પાછું જેમ તે તેમ વધે છે, તે ઠેકાણે ખચીત પાણી હોય છે.

૨૦—પાસે પાસે ધણાં ઝાડ હોવા છતાં પણ જે એકજ ઝાડપર હમેંશાં પક્ષીઓ રહેતાં હોય ત્યાં પણ નજીક પાણી હોય છે.

૨૧—પાણી વગરની જગોમાં જે નેતરડી, નગોડ, ખેપણી (ખેયણાં) સતાવરી, દારડીઓ એખરો, વગડાકેં ફળ, વગેરે પાણી-તેજ આશરે રહેનારાં ઝાડ જથાખંધ કિગી સદાકાળ લીલાં રહેનાં હોય તો ત્યાં પણ પાણી થાય છે.

૨૨—જે જગોપર વીરણુતાં ભોયાં ધણાં થતાં હોય તેમજ અનેક જાતની સુકુમાર વનસ્પતી ઉનાળામાં પણ નવ પદ્મવ રહેતી હોય ત્યાં પણ પાણી મળે છે.

૨૩—આબુબાબુ ડિંચાણુ જમીન હોય તેની વચમાં જ્યાં એકદમ નિચાણુ જમીન હોય ત્યાં પણ જરૂર પાણી મળે છે.

૨૪—જ્યાં આગળ ખોદતાં ચીકણી માટી અગર સુકી રેતીનું બાહું આવે છે ત્યાં આગળ જલદી પાણી થતું નથી.

૨૫—ડુંગરાની પથ્થરવાળી જમીનમાં પણ પાણી જલદી થતું નથી.

૨૬—કુવેા ખોદતાં જો તેમાં તુટે નહીં એવા કઠણ પથ્થરનું પડ આવે તો તેપર અસિ પેટવી લાલચોળ કરવું, બાદ તેપર ચુનાનું પાણી છાંટી બુઝવવું જેથી જલદી કુટે છે.

૨૭—અગર પથ્થરન પડને અસિ સમાન ગરમ કરીને તેનાપર ફટવડી, માક્ષિકભસ્મ, અને ચુનાને પાણીમાં મેળવી છાંટવાથી જલદી કુટે છે.

इतिजलशिराज्ञानम् ॥

સ્પીરીચ્યુએલી ઝમ.

સ્પીરીચ્યુએલીઝમ—એટલે કેટલાંક વરસ થયાં મરણ પામેલા માણસના આત્માને આપણી રૂબરૂમાં બોલાવી તેની સાથે વાર્તાવિત કરવાની વિધા કેટલાંક વરસ થયાં અમેરીકા, યુરોપ વગેરે ખંડોમાં ઘણી ધામધુમથી ચાલે છે; તેમજ આપણા દેશમાં પણ કેટલાક સ્થળે થિઓસોફીકલ નામની સોસાયટીની શાખાઓ સ્થાપન થએલી છે, તેમાં એ વિધાનો પ્રચાર ચાલુ જોવામાં આવે છે, પરંતુ ગુજર્નર બંધુઓમાં તે વિષેની જોષએ તેવી માહિતી ન હોવાથી તેઓમાંથી ઘણાક ભાગ તે વિધાનો લાભ લેઈ શકતી નથી; એમ જાણી મારા પોતાના અનુભવના આધારે (તે વિધા વિષે સઘળું વિવેચન ન કરતાં ફક્ત) કોઈ પણ મરણ પામેલા માણસના આત્માને કેવી રીતથી બોલાવવો, તથા તેના આવ્યા બાદ કેમ વર્તણૂક ચલાવવી, ઇત્યાદિ જાણવા યોગ્ય માહિતી સંક્ષેપમાં લખું છું, જે વાંચી તે વિધા વિષે વહેમ ધરાવનાર અગર અજ્ઞાન યનારા શખ્સો મારા લેખ પ્રમાણે પ્રયોગ કરી પોતાની ખાત્રી કરી લેશે, જે કોઈને આ વિધા વિષે વધારે માહિતી મેળવવા ઇચ્છા હોય, તો અમને રૂબરૂમાં મળવાથી તેને આ વિધાની સત્યતા સિદ્ધ કરી આપવામાં આવશે.

૧—આ વિધા ચક્ર માંડીને (ગોળ રીતે કેટલાંક માણસોએ) બેસવાથી સિદ્ધ થાય છે.

૨—ચક્ર માંડવાની રીત એમ છે કે એક સ્વસ્થ હવાવાળા એકાંત મકાનમાં એક ગોળ ટેબલ મુકી તેની ચારે બાજુએ ગોળાકાર

રીતે ખુરશીઓ ગોઠવવી, જે ખુરશીઓમાં કપડા અગર ચામડાની ગાદીને બદલે નેતર બરીને અથવા લાકડાનાં પાટીયાં જડીને બેઠકો કરેલી હશે તો વધારે સારું.

૩—ચકર દિવસે માંડવા કરતાં રાત્રિએ માંડવું એ વધારે સારું છે, માટે ઘણું કરી રાત્રિના નવ દશ વાગ્યાના સુમારે માંડવું.

૪—ત્રણથી ઓછાં ને દસથી વધારે માણસોએ કદી પણ ચકરમાં બેસવું નહીં.

૫—ચકરમાં બેસનાર સઘળાં માણસોએ ટેબલની આસપાસ ગોઠવેલી ખુરશીઓપર બેસી ટેબલપર પોતાના બન્ને હાથ રાખી ચકર બનાવવું, તે એવી રીતે કે એક માણસનો જમણો હાથ તો બીજાનો ડાબો હાથ, એમ દરેક માણસના હાથ એક બીજા સાથે જોડીને ટેબલપર મુકવા. તેથી ટેબલપર સઘળા માણસોના હાથો મળીને એક ગોળ ચકર (કુંડાળું) બની જશે.

૬—જો કદાપિ ચકર માંડવાને પુરતી ખુરશીઓની સગવડ ન હોય તો સઘળા માણસોએ જમીનપર ગોળાકાર રીતે બેસી, સઘળાંની વચમાં થોડીએક ઊંચાઇવાળો એક બાજઠ (ચોકી) રાખી તેપર દરેકના હાથ મુકી ઉપલી રીતે જોડી ચકર બનાવવું. ધારો કે જાણ્યાર માણસો ચકર બેઠેલાં છે તો તમારે ડાબો હાથ તમારી ડાબી બાજુએ બેઠેલા માણસના જમણા હાથપર મુકવો, જેથી એનો ડાબો હાથ એની ડાબી બાજુએ બેઠેલા માણસના જમણા હાથપર રહેશે; અને તેનો ડાબો હાથ તમારી જમણી બાજુએ બેઠેલા માણસના જમણા હાથપર રહેશે, તેથી જમણી બાજુએ બેઠેલા માણસનો ડાબો હાથ તમારા જમણા હાથપર આવી ચકર બંધાઇ જશે. આ જેમ ચાર માણસના ચકરની વાત કહી તેમ સઘળાં માણસોનું ચકર બનાવવું.

૭—ચક્રમાં બેસતાં પહેલાં મકાનમાંથી કચરો, પુંખે વગેરે કાઢી સુવાસિક ધુપ વગેરે કરી સ્વચ્છ બનાવવું.

૮—પુરૂષ અને સ્ત્રી, કાળા અને ગોરા, બળવાન અને નિર્બળ, બુદ્ધિહીન અને બુદ્ધિવાન, આળસુ અને ઉદ્યોગી, જીવાન અને બુદ્ધ વગેરે એક બીજાથી ઉલટા ગુણવાળા દર બંને માણસોએ ચક્રમાં જોડાજોડ બેસવું.

૯—જે જે માણસો ચક્રમાં (ગોળાકારમાં) બેસે, તેઓમાં એક બીજાને માટે શત્રુતા, ધર્મદ્વેશ, દેહાભિમાન, કિંવાધન, ધાન્ય, નિચ, ઉચ, વગેરે બાબતનો અભિમાન જોઈએ.

૧૦—વાદળ, વરસાદની વૃષ્ટી, આકાશમાં વિજળી કિંવા ગરજના થતી હોય, ધણી ઠંડી, ધણું ગરમી, એવા વખતે બરાબર ક્ષણ મન જાતું નથી. માટે સાધારણ ઠંડી અગર સાધારણ ગરમીના વખતે અંધકાર અથવા કમતી ઉજ્જસવાળા ધરમાં ચક્ર માંડવું.

૧૧—ચક્રમાં બેઠેલાં સધળાં માણસોએ મનમાંથી ચિંતા શોક, કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, વગેરે સરવે ઉપાધિઓ દુર કરી એક બીજા સાથે મધુર ભાષણ કરવાં, અગર એક મનુષ્યે મધુર સુરથી ગાયન કરવું. અગર કંઈ રસીક વાંચન વાંચવું. અને બીજાઓએ તે એક ચિત્તથી સાંભળવું, મતલબ કે ગમે તે પ્રકારે ચક્રમાં બેઠેલાં સધળાં માણસોનું એક ચિત્ત કરવું.

૧૨—જે ધરમાં ચક્ર માંડયું હોય ત્યાં ઘણું કરીને ચક્રમાં બેઠેલા માણસો સિવાય કોઈ બીજા માણસને રહેવા દેવું નહીં. વખતપર તમારા કોઈ ઇષ્ટ મિત્રો વગેરે ત્યાં આવેલા હોય, તો તેમને પણ તે મકાનની બહાર બોલે ચાલે નહીં તેમ શાન્ત ચિત્તથી બેસાડી રાખવા. અને જ્યારે તમારા ચક્રમાં એકાદ આત્મા આવે ત્યારબાદ

તેઓને ઇસારતથી અગર ચકર ભંગ ન કરતાં એટલે ચકરમાંથી કો-
ઈએ પણ ઉઠ્યા સિવાય શકત હાંક મારી બોલાવવી. મકાનમાં બારી
બારણાં ધણું કરીને બંધ રાખવાં કે જેથી બીજા માણસો અંદર
આવી ગડબડ કરી શકે નહીં

૧૩—ચકર માંડવાને કાયમ કરેલું ઘર, ટેબલ, દરેક માણસે
પોત પોતાને માટે કાયમ કરેલી ખુરશી, બેસવાની જગા, તથા કાયમ
થયેલાં માણસો ધણી જરૂરની બાબત સિવાય કદી પણ બદલવાં નહીં.

૧૪—પાપી, દુષ્ટ કામમાં પ્રવૃત્ત થનાર અને નારસ્તિક માણસને
તો તે સ્થળે આવવા પણ દેવો નહીં.

૧૫—ચકરમાં બેસતી વખતે તે મકાનમાંના સઘળા દીવા ખુ-
બી નાંખી ફક્ત એકજ દીવો અને દીવાસળીની પેટી ટેબલની પાસે
રાખી ચકર માંડવું. અને પછી તરતજ તે દીવો પણ ખુબી નાંખવો.
અગર તેને ટેબલ નીચે રાખી તેનો પ્રકાશ ધણોજ ઝાંખો રાખવો.

૧૬—સઘળાં માણસોએ એકચીત્ત થયા બાદ કોઈપણ મરણ
ગામેજા માણસનો આત્મા પોતાના ચકરમાં આવે એમ ચિંતવન કરવું.

૧૭—ચકર માંડવાનો તમને સારો અનુભવ મળ્યા બાદ એટલે
કેટલીક વખત કોઈ કોઈ આત્મા તમારા ચકરમાં આવી ગયા બાદ
તમે જે માણસના આત્માને બોલાવવાને ધારશો તેને બોલાવી શકશો;
પરંતુ શરૂઆતના તમારા અભ્યાસમાં તો કોઈ પણ અમુકજ માણ-
સનો આત્મા અમારા ચક્રમાં આવે તેમ ન વીચારતાં ગમે તે એકાદ
આવવાને માટે ચિતવન કરવું. અને જે આત્મા આવે તેનો સારી
રીતે આદર સત્કાર કરવો, જેથી તમારા ચક્રની વાત તે બીજા મુકા-
ત્માઓને પહોંચાડશે, શરૂઆતમાંજ ફલાણો આત્મા આવે એમ ધ્યાન
ધરવાથી આવેલો આત્મા નકલી રૂપ લેશે એવો સંભવ છે.

૧૮—જે એકજ માણસના શરીરમાં દરરોજ આત્મા આવવા લાગે તે મિડિયમ એટલે લુવો કહેવાય છે. કેટલીક વખત એમ પણ બને છે કે શરૂઆતના દિવસોમાં દરરોજ જુદા જુદા માણસોના શરીરમાં આત્માઓ આવ્યા બાદ, પંદર વીસ દીવસો જતાં દરરોજ એક કાયમ માણસના શરીરમાંજ આત્માઓ આવે છે. માટે જ્યાં સુધી મિડિયમ નક્કી ન થાય ત્યાં સુધી દરરોજ અરસપરસ બેસવાની જગો બદલવી જોઈએ. પરંતુ મિડિયમ નક્કી થયા બાદ કોઈએ પણ પોતાને બેસવાની જગો બદલવી નહીં.

૧૯—ચક્રમાં બેસનાર માણસોએ પોતાનામાંથી એક માણસને પ્રમુખ ઠરાવવો જોઈએ; અને તે પ્રમુખની આજ્ઞાનુસાર સરવે જાણીએ વરતવું જોઈએ.

૨૦—જે માણસ મિડિયમ તરીકે મુકરર થાય તેને હમેશાં ચક્રમાં દક્ષિણ દીશા તરફ મ્હોં રહે તેવી જગો આગળ બેસાડવો જોઈએ, અને જેને પ્રમુખ તરીકે ઠરાવેલો હોય, તેણે મિડિયમની બરાસામે એટલે ઉત્તર દિશા તરફ મ્હોં રાખીને બેસવું જોઈએ.

૨૧—પ્રમુખે સઘળાં માણસો સાથે માયાળું પણે વરતવું જોઈએ જોઈએ તથા મિડિયમના શરીરમાં આત્મા આવ્યા બાદ જે કાંઈ પુછવું હોય; તે બીજા કોઈએ ન પુછતાં ફક્ત પ્રમુખેજ મધુર બા-પાથી પુછવું જોઈએ.

૨૨—ઉપર પ્રમાણે યોગ્ય ગોઠવણ રાખી ચક્ર માંડવાથી સઘળા મનુષ્યોના અંગતી વીજળી, એક બીજા સાથે મેળવી રાખેલા હોયો મારફત એક ચર્ચ જઈ, ટેબલપર એક વિદ્યુત ચક્ર બની જવાથી તે ચક્રમાં અવશ્ય એકાદ આત્મા આવશે.

૨૩—ચક્રમાં બેઠેલાં માણસો જે જુદા જુદા આત્માઓની ભાવના કરશે તો કંઈ પણ કાર્ય સિદ્ધ થશે નહીં.

૨૪—જ્યારે તમારા ચક્રમાંના કોઈ પણ માણસના શરીરમાં કોઈ પણ આત્માનો પ્રવેશ થશે કે તુરતજ તેનો હાથ કંપવા લાગશે, શ્વાસ દીર્ઘ થશે; અને ગળામાં ધુર ધુર અવાજ થશે.

૨૫—જ્યારે એ પ્રમાણે યાચ કે તરતજ તમારામાંના પ્રમુખ માણસે, ચક્રનો ભંગ ન થાય એ રીતે એટલે પોતાની બન્ને બાજુના બન્ને હાથ હાથ પોતાના ખભા ઉપર મુકી, પોતાના બન્ને હાથ ખાલી કરી દીવાને પ્રકાશિત કરવો. બાદ તાબડતોબ જેનો હાથ કંપતો હોય તેના હાથમાં પેન્સિલ આપી તે હાથ નીચે એક કાગળ મુકવો; અને પ્રશ્ન કરવો કે જે કદાપિ આપ કોઈ પરલોક ગત મુક્તાત્મા હો તો કૃપા કરીને આ પત્રમાં ઉત્તર લખશો.

૨૬—કોઈ કોઈ વખત કોઈ મિડિયમ ઉતર ન લખતાં “ ટપ, ટપ,” ટકોરા મારવા મંડી જાય છે. ત્યારે જે તે એક ટકોરો મારે તો “ હા ” અને બે ટકોરા મારે તો “ ના ” કહે છે એમ મતલબ સમજી તેની જોડે તે રીતથી વાતચિત કરવી.

૨૭—વખતપર મિડિયમ આજસ મરડે, નિંદ્રા લે, અને કંઈ અસ્પષ્ટ શબ્દો બોલવા લાગે તો જાણવું કે થોડા સમયમાં તેનો ઉચ્ચાર સ્પષ્ટ નિકળશે, અને તે લેખીત નહીં પરંતુ મહોડેથી વાતચિત કરશે.

૨૮—કદી કદી કોઈ મિડિયમ મુક્તાત્માને આવતાં પણ દેખે છે, તેમજ આકાશમાં અગર ભીંતપર સોનેરી કિંવા રૂપેરી અક્ષરો છે એમ જોઈ તે વાંચે પણ છે; કદી કદી તે મકાનમાંથી પુરશાઓ,

ટેબલ વગેરે હાલવાને પણ લાગે છે, દરવાજો બંધ છતાં બહારની કાંઈ ચીજ તે મકાનમાં દાખલ થાય છે, અગર તેમ કાનમાંથી કાંઈ ચીજ બહાર જતી રહે છે. ત્યારે સમજવું કે કાંઈ આત્મા અદૃશ્ય રૂપે રહીને એમ કરે છે.

૨૯—કાંઈ પણ આત્મા આવ્યા બાદ તેને શરૂઆતમાં એવા પ્રશ્નો પુછવા કે જેનો જવાબ ધણોજ ટુંકો એટલે શક્ત “હા” કિંવા “ના” એટલોજ અથવા બે ત્રણ શબ્દો જેટલોજ હોય બાદ અનુક્રમે તેને મોટા અને ગુણ પ્રશ્નો પુછી તેની માહિતી મેળવવી, પરંતુ શરૂઆતમાંજ તેને ગુચવાડામાં નાંખવો નહીં.

૩૦—કદી પણ મુકાત્માની પરીક્ષા જેવાનો પ્રશ્ન કરવો નહીં, તેમજ જે પ્રશ્નો જવાબ આપવાને તે નાખુશી બતાવે તેનો જવાબ મેળવવાને હઠ પણ લેવી નહીં; કારણ તેમ કર્યાથી તે જલદીથી જતો રહેશે, અને આપણી એ અસહ્ય બરેલી વર્તણૂકની વાત બીજા આત્માઓને કરશે; જેથી બીજા મુકાત્માઓ પણ આવતા બંધ પડશે. માટે તેના તરફથી જે કંઈ આપણને જવાબ મળે તેની તે વખતજ ખાત્રી ન કરતાં ઇચ્છા હોય તો બીજે દિવસે બનતા પ્રયત્ન કરી લેવી.

૩૧—આવેલા આત્માને પુછવામાં આવતા પ્રશ્નો પરમાર્થ શુદ્ધિનાજ હોવા જોઈએ; પરંતુ “મને ધન ક્યારે મળશે?” “મારે છોકરાં કેટલાં થશે?” વગેરે આપ મતલબના પ્રશ્નો કાંઈએ કદી પણ પુછવા નહીં.

૩૨—કદી કાંઈ વખત ઉત્તર મલતાં વિલંબ થાય તો ચપળતા ન કરી દેવી, કારણ આ કાંઈ બાળકોની રમત નથી. પરંતુ એક વિચારણીયા વિદ્યા છે.

૩૩—કોઇ કોઇ સમયે કેટલાક નિચ આત્માઓ પૈકીનો એકાદ આત્મા ગમત કરવા અગર કંઈ ઉપદ્રવ કરવા મિડિયમના શરીરમાં આવી તેને દુઃખ દે છે, અગર મકાનમાં અદૃશ્ય રહી તોફાન કરવા માંડે છે. માટે જો તેમ બને તો તે વખતે ન ગભરાતાં તેને કાઢી મુકવાનો ઉપાય કરવો.

૩૪—કાઢી મુકવાનો એ ઉપાય છે કે, ચક્ર માંડતી વખતે પ્રમુખે અગર મિડિયમે પરમેશ્વરનું બજન કર્યા બાદ ચક્ર માંડવું તે છતાં, પણ જો કોઇ તેવો દુષ્ટ આત્મા આવ્યો હોય તો પ્રમુખે તે વખત હરીકીર્તન કરવું, અને મિડિયમના કાનમાં પરમેશ્વરના નામનો પોકાર કરવો.

૩૫—એકાદ માણસના આત્માને બોલાવવો હોય તો, સઘળા માણસોએ પ્રથમ હરીકીર્તન કરી અમારા ચક્રમાં અમુકજ માણસનો આત્મા આવે એમ ઇશ્વર પાસે દુવા માગી ચક્ર માંડવું તથા તે માણસના આત્માને બોલાવવાને સઘળાઓએ મનમાંજ હાંક મારવી, પરંતુ તે આવશે કે નહીં તેનો કંઈ નિયમ નથી.

૩૬—મિડિયમ કાયમ થયા બાદ મિડિયમ અને પ્રમુખ એ બન્ને હાજર હોઇ, તેઓ ચક્રમાં દરરોજ નવાં નવાં માણસો બેસાડીને ચક્ર માંડશે તો પણ હરકત નથી.

૩૭—કોઇ કોઇ માણસોના શરીરમાં રાત દિવસ એક પ્રકારનો તેલ જેવો પરીતો નીકળે છે, તે વ્યતના મનુષ્યો જો ચક્રમાં હોય તો વધારે સાર, દારણ જે દિવસે એવા મનુષ્યો ચક્રમાં હોય ત્યારે કંઈ કંઈ અદ્ભુત ચમત્કારો થાય છે.

૩૮—ધણું કરી ચક્ર માંડવાની પ્રથમ દિવસની શરૂઆતથી

માંડીને જે ચાર દિવસમાં તે ચક્રમાં આત્માએ આવવા લાગે છે. માટે જે ત્રણ દિવસ સુધી ચક્ર માંડતાં પણ જે કોઈ આત્મા ન આવે તો એકેલાં માણસો યોગ્ય ગુણવાળાં નથી એમ સમજી દરરોજ માણસો બદલતા રહેવું.

૩૯—જે દિવસે આત્મા આવવાનો હશે તે દિવસે ધણું કરીને તે કલાક દોઢ કલાકની અંદર આવી જશે. માટે દરરોજ જે ત્રણ કલાકથી વધારે વખત સુધી ચક્ર રાખવું નહીં તેટલા અરસામાં જે કોઈ આત્મા આવે તો બલે, નહીંતર ચક્ર બંધ કરી બિડી જવું. પુસ્તકો વાંચવાં જેથી ખુલાસો થશે.

પરંતુ જે તેટલા અરસામાં એકાદ આત્મા આવે તો, તે જોટલી વાર રહે ત્યાં સુધી ચક્રનો ભંગ કરવો નહીં.

૪૦—જેમ દૃષ્ટ આત્માના પ્રવેશથી કોઈ વખત મિડિયમને દુઃખ થાય છે. તેમજ સાધુ આત્માના પ્રવેશથી તેને આનંદ પણ થાય છે.

૪૧—કેટલાક પ્રયોગકારો જલદીથી આત્માને બોલાવવાને માટે, ચક્રની વચમાં મુઠવામાં આવતા ટેમ્પલ પર એક લોહનો તાર ગોળાકારે જડી લે છે. તેમજ હાથ મુઠવાની રેખાઓ (૬૬) પણ તારની જ બનાવે છે.

૪૨—મિડિયમના શરીરમાંથી આવેલો આત્મા નિકળી ગયા બાદ પણ, જે તે બેશુદ્ધ જણાય તો તેને પાસ દષ્ટ જગૃત કરવો.

૪૩—એ પાસ દેવાની રીત એમ છે કે પોતાના બન્ને હાથની હથેળીઓ મીડિયમના અંગ તરફ રહે તેવી રીતે પ્રમુખે પોતાના બન્ને હાથ પગના અંગુઠાઓ આગળથી ધીમે ધીમે મીડિયમના તે હાથ પાછા

મીડીયમના પગ આગળ લેઈ જતી વખતે પાછા મીડીયમના શરીર ઉપ-
રથી ન લેઈ જતાં બન્ને હાથની મીડીયમના મસ્તક આગળ મુડીઓ
વાળી તે બીજી જગાએ થઈનેજ લેઈ જવા. મતલબ એકે ઉલટો
પાસ લાગે નહીં તેની સાવચેતી રાખવી. ઉપર પરમાણુ નીચમો ધ્યા
નમાં રાખી ચક્ર માંડવાથી અવશ્ય તમે એ વીદ્યાનો લાભ લેશો
એ વીદ્યામાં મુખ્ય એ શયદો છે કે, જુદા જુદા આત્માઓની સાથે
વ્યવહાર થવાથી ઇશ્વર, જીવ, પ્રેમ, સાધન, સ્વર્ગ, નર્ક, આત્માની
થતી ગતી વગેરે વિષયો બાબત અગમ્ય પ્રકારનું જ્ઞાન તેઓના
કહેવાથી આપણે જાણી શકીએ છીએ.

આ વીષે જે કોઈને વધારે માહિતી મેળવવાને ઇચ્છા થાય
તો અમને રૂબરૂમાં મળવું. અગર તે વીદ્યા વીષેના બીજાં સંપૂર્ણ
પુસ્તકો વાંચવા, જેથી ખુલાસો થશે.

પ્રકરણ ૪ થું.

નાનાવિધ કૌતુકાનિ.

૧—વીંછીનું વિષ દુર કરનારી ચમત્કારીક લાકડી—

કાચબાનું હાડકું, મનસીલ, હરતાળ અને કૌચનાં બીજ એ સર્વેનું
ચુર્ણ ખરલમાં મધની સાથે મર્દન કરવું, બાદ ખોરના ઝાડની અગર
સંધેસરીના ઝાડની લાકડી લાવી તેનાપર તે ઔષધીનો લેપ કરી
છાંયામાં સુકવી રાખવી, કોઈને વીંછી કરડે તારે આ લાકડી તેના
હાથમાં પકડવા આપવી અગર તે લાકડી જ્યાં સુધી વીખ ચઢ્યું હોય
તે ઠેકાણેથી ડાંખ સુધી ફેરવવી પરંતુ પાછી ઉલટી રીતે ફેરવવી
નહીં કારણ તેમ કર્યાથી ઉતરેલું વીષ પાછું ચઢશે.

૨—અકોલ ખીજનું તેલ કાઢવાની રીત—અકોલના ખીયા પરનાં ફાતરાં કાઢી નાંખી ચુરણ કરી તેને તલના તેલની સાત ભાવનાઓ આપવી. બાદ બે કાંસાના વાસણો લેઈ તેની અંદરની બાજુએ તે ચુરણનો લેપ કરી, તે બે વાસણોના મહોંએક ખીજના ઉપર રહે તેમ લગાડી; તેઓને એકબીજા કાંસણના વાસણમાં મુકી સુર્યના તાપમાં રાખવાં. જેથી તે નીચે રાખેલા વાસણમાં તેલ પડશે તે ઉપયોગમાં લેવું.

૩—સરપના વિષપર ચોપડવાની દવા—પાશેર અશી-
ણનો કથુબો કાઢી તેની પર અરીઠાઓના શીણનાં છ, સાત ટીપાં નાંખવાથી તે બધું અશીણ નીરવીસ થઈ જાય છે. તો પછી જેને સાપ કરડ્યો હોય, અગર જેણે અશીણ ખાધું હોય; તેને બે અરીઠાઓના શીણનું પાણી પાવામાં આવે. તથા આંખમાં આંજવામાં, અને ડાંખ ઉપર ચોપડવામાં આવે તો તે માણસ મોતના બચમાંથી બચે તેમાં કંઈ નવાઈ નથી અશીણનું શીણ આંખમાં આંજ્યા પછી તેનાં પાનાનો રસ શરીરે ચોપડવો એ પણ હીતકર છે વીષ ઉતર્યા પછી આંખોમાં બળતરા થાય તો બે ત્રણ દિવસ સુધી આંખોમાં તાજું માંખણ અ-
ગર ઘીનું અંજન કરવું. આ પ્રયોગ ઘણાજ ચમત્કારીક છે. કારણ ફક્ત સરપનુંજ નહીં પરંતુ સરપ, વીંછી, અશીણ, સોમજ, હરતાલ, ધંતુરો, મોરચુથું વગેરે હરેક જાતનાં સ્થાવર જંગમ કિંવા જનાવટી વિષપર અરીઠાઓનું પાણી પાવાથી તત્કાળ ઉઘટી થઈ સધળાં વીષ ઉતરી જાય છે.

૪—કોઈ પણ ધાતુનો એક ક્ષણવારમાં રસ કરવાની અજાયબી રીત—સુરોખાર ૫) તોડા ટારટર ૨૧ તોડા, ગંધક ૧૧ તોડા એ સરવેની ખારીક ભુકી કરી. બાદ કોઈ પણ ધાતુની

જુકી રા) તોલા લેખ તેમાં ઉપલુ મિશ્રણ મેળવી એક નવી મુસમાં બરી રક્ત એકજ દીવાસગી સળગાવી તે મિશ્રણપર ધરવાથી, તત્કાળ તે સળગી ઉડી ક્ષણવારમાં ધાતુનો રસ તૈયાર થાય છે.

૫—એક ક્ષણવારમાં પારાનું સોનું બનાવવું—
એક મુસમાં થોડો એક પારો બરી કાઢને કહેવું કે, મારી પાસે કીમીયાની એવી તો સિદ્ધ જડી જુટીની જુકી છે કે તેને આ પારાની અંદર નાંખી થોડીવાર અગ્નિ આપતાની સાથેજ પારાનું સોનું થઈ જશે. એ બાબતની તમને ખાત્રી ન હોય તો જુઓ ! એમ કહી મુસમાં પારાની અંદર પારાના વજન જેટલી મ્યુરેટીક ઓક્સ જોલ્ડની જુકી નાંખી અગ્નિ આપવો. જેથી પારો તથા મ્યુરેટીક એસીડ ઉડ જઈ મુસમાં ચોખ્ખું સોનું રહેશે જે કાઢી બતાવવું.

૬—એક ક્ષણવારમાં પારાનું રૂપું બનાવવું—ઉપલીજ રીતે કરવું. પરંતુ ફર માત્ર એટલોજ કે મુસમાં પારો ઠરવાની વનસ્પતિના બહાને મ્યુરેટીક ઓક્સ જોલ્ડ ન નાંખતાં નાઇટ્રેટ ઓફ સીલ્વરની જુકી નાંખવી.

૭—ખાલ કાઢવાનું તેલ—કચેરનું મુળ, દંતી મુળ, નસોતર કડવું તુરીયું, કેળનો ખાર, અને કેળનું પાણી એ સઘળાં ચાર તોલા લેખ તેમાં ચોસડ તોલા પાણી અને સોળ તોલા તેલ નાંખી ઉકળતાં, પાણી બળી જઈ તેલ માત્ર શેષ રહે ત્યારે ગાળી લેખ; વાળપર લગાડવાથી વાળ ખરી પડે છે.

૮—ખાલ કાળા કરવાનો અરક—હરડાં, બહેરાં, આંખળાં, લોહાનો કાટ, બાંગડીનો રસ એ સઘળાંનો અરક લગાડવાથી ઘણાજ કાળા વાળ થાય છે.

૯—ખાલ વધારવાનો લેપ—હાથીદાંતના કોલસાનો ભુકો અને રસાંજનને બઠરીના દુધમાં ખરબ કરી લગાવવાથી હાથેરીમાં પણ વાળ આવે, તો પછી માથાના વાળ વધતાં તો વિલંબજ્ઞ જ્ઞાનો.

૧૦—ખાલ સફેદ કરવાનું તેલ—કાળા તલને થોરના દુધની સાત ભાવનાઓ દેઈ તેનું તેલ કાઢી ખાલપર લગાવવાથી સફેદ થાય, આ તેલ પશુઓને ચિત્ર વિચિત્ર રંગનાં કરવા ઉપયોગી થઈ પડશે; કારણ માણસના અંગે લગાવવાથી કાઠ જેવા ઘોળા કાઢ પડે છે.

૧૧—ખસ અને દાદરપર ચમત્કારીક દવા—પારો, જીંદ, શાહજીંદ, હળદળ, દારૂહળદળ, મરીઆં, સિંધુર; ગંધક, અને મન-સીલ એ સરવેનું ચુરણ કરી ધી સાથે મેળવી ત્રણ વખત લગાવવાથી ખસ, દાદર, ખરબ, વગેરે દુર થાય છે.

૧૨—ચમત્કારીક શાંખદ્રાવ—આકડો, ખરસાંડી, થોર, આમલી, ખાખરો, કાળા તલનું ઘાસ, અધેડો, ગોખડ, કાડી, શાંખ. એ સર્વની બસમોના ખાર, પારો, પંચલવણ, પંચખાર, સરવેથી ત્રણગણો ગંધક, સિંધવ, હીરાકશી, ફટકડી, નવસાર, શુરોખાર, એ સરવેની કઝળી કરી ઊર્ધ્વનલ્લીકા યંત્રની સહાયતાથી અરક કાઢવો. એ અરક જુજ માત્રામાં લેઈ કાચની નળીમાં ભરી દાંતે ન લાગવા દેતાં પીવાથી, ગોળો, પીડ, બવાસીર; ખરોળ જળોદર, વાતો દર, ઊદાવરત વગેરે અનેક પ્રકારના પેટના રોગો અકસીર રીતે નાશ થાય છે. આ અરક ઐટલો તીવ્ર થાય છે કે તેની અંદર સોપ, કાડી શાંખ વગેરે નાંખવાથી તત્કાળ તેનું પાણી થઈ જાય છે, આ અરકનો ઉપયોગ કરનારે પથ્ય પાળવું.

૧૩—દક્ષ એકજ દિવસમાં નપુશકતા દૂર કરવાનો પ્રયોગ—સુંદર ખાખરાનું લીલું ઝાડ જોઇ તેના મુળીઆને ઉઘાડાં કરી તેમાં ચીરા દેવા, ખાદ તે મુળીઆં નીચે ધી ભરી રાખવાનું માટીનું એક ચોપડું વાસણ મુકી મુળીઆં ઉપર અગ્નિ સળગાવવો એટલે તાપના લીધે તે મુળીઆમાંનો રસ નીચેના માટીના વાસણમાં પડશે તે રસમાંથી થોડો એક લેઇ નાગરવેલના પાનપર ચોપડી તેમાં મરાડી નામની વનસ્પતિનું એક ફેંડવું ધાલી ખાવાથી એકજ દિવસમાં પુરુષાતન આવશે. ઉતાર-ઝી સંગ કરવો.

૧૪—વિર્યસ્તંભન ઔષધિ—કેસર એક તોલો, લવીંગ જે તોલા, જયશળ ૩ તોલા, અશ્રીલુ ચાર તોલા, અને કસ્તૂરી જે વાલ એ સરવેનું ચુરલુ કરી મધની સાથે જે રતી વજનની ગોળા વાળતી સાયંકાળે એક ગોળા ખાઇ તેપર દુધ પીવાથી વિર્ય એટલું સ્તંભન થશે કે જ્યાં સુધી કોઇ જાતની ખટાશ ખાશે નહીં ત્યાં સુધી વિર્ય છુટશે નહીં. આ દવાનું દરરોજ સાંજ સવાર સેવન કરી તે પર પૌષ્ટિક ખોરાક ખાવાથી વીર્યસ્તંભન થવા ઉપરાંત નપુશક-પણું દૂર થઇ, ધાતુ, બળ, પુષ્ટિ, કાન્તિ, બુદ્ધિ, સ્મરણ શક્તિ, જઠરાગ્નિ વગેરેમાં અત્યંત વધારો થશે.

૧૫—ગમે તે ધાતુનો ભસ્મ કરનારી વનસ્પતિ—અજગંધા કે જેને ગુજરાતી ભાષામાં માળી તુગશી કહે છે તેના પાનાની લુગદી સાથે સોનું, રૂપું, તાંબુ, વગેરે હરેક ધાતુને સંપુટમાં મુકી ગજપુટની અગ્નિ આપવાથી ઉત્તમ ભસ્મ થાય છે. પરંતુ ભસ્મ કરવા પહેલાં તે વનસ્પતિના રસમાં ધાતુને એકસો વખત શોષવી જોઇએ.

૧૬--પ્રમેહ તથા પ્રદર રોગપર ચમત્કારીક ઔષધિ--

વાંસકપુર, ચીની કબાજ, નાગકેસર, અને એલચી દાણા સમ ભાગ લેઈ વસ્ત્ર ગાળ ચુરણ કરવું, ખાદ તે ચુરણ પલળે એટલું ઉત્તમ ચંદનનું તેલ લેઈ તેમાં તે જુકીને લીંબવી રાખી નાની સોપારી જેવડી ગોળીઓ વાળવી. સવાર તથા સાંજે ચાર તોલા ઠંડું પાણી લેઈ તેમાં અરધો તોલો સાકર તથા એક ગોળી મેળવી ખાવાથી અઢાર કલાકની અંદર પ્રમેહ તથા પ્રદરની બળતરા એકદમ દુર થઈ જઈ; સાત દિવસમાં તે બન્ને દરદો દુર થાય છે. પરહેજ પાળવી રક્ત ધર્મ, તુવેર, ધી અને સાકરનોજ અઢાર કરવો.

૧૭--શ્વાસ તથા ખાંસીપર અજાયબ ઔષધિ--ધોળા આકડાના મુળ ઉપરની છાલ, સફેદ મરીઆં, અને છ વરસનો જીનો ગોળ એ સરવેની ગોળીઓ કરી ખાવાથી ધણા જીના વખતનો શ્વાસ તથા ખાંસીનો રોગપણ દુર થાય છે.

૧૮--વિચિત્ર વિવેચન--કડવા તુરીયાનાં બીજ, કડવા તુમડાનો ગરબ, કુકડ વેવનાં ફળ, નસોતર, શોષેલો નેપાળો, હરડાં, બહેડાં, આંબળાં, સુંઠ, મરી પીંપર, ઇંદ્ર વાયણીના મુળ, ગુલાબના પુલ, ખાખરાનાં પુલ, મેંઢીઆવળ, એરંડાનાં મુળ, ચણોઠીનાં બીજ, ગરમાળાનો ગોળ, ભોંયરીગણીનાં ફળ, આકડાનાં મુળ, એ સરવે સમાન ભાગ લેઈ તે સરવેથી ચારધણું ખરસાંડી તથા થોરતું દુધ અને ધી નાંખી સોળ ધણા પાણીમાં ઉકાળો કરતાં જ્યારે સધળું પાણી તથા દુધ વગેરે બળી જઈ ધી માત્ર શેષ રહેત્યારે ઉતારી લેઈ ગાળી લેવું. એ ધીનું ડાંટી (નાભી) ઉપર સારી રીતે મરદન કરવાથી જીલાબ લાગશે. જીલાબ વાળવો હોય ત્યારે લેપને સારી રીતે ઘોષ નાખવા.

૧૮—ચંદ્રિટ સ્વરૂપ દરશન—શુક્લ પક્ષની આરસથી પુનેમ સુધીના દિવસોમાં જ્યારે ચંદ્ર નિરમળ રીતે પ્રકાશતો હોય, ત્યારે એક સપાટ મેદાનમાં જઈ સ્થિર ચિતે આંખની મીટ માર્યા સિવાય થોડીવાર સુધી આપણી છાયા તરફ એકી નજરે જોઈ રહી પછી એકદમ આકાશ તરફ જોવાથી આકાશમાં એક અતિ ઘણું ભયંકર રૂપ માણુમ પડે છે.

૨૦—દિવ્યજયોતીમય શાહી—ફાસફરસ ૪ વાલ, તથા તજનું અગર ઓલોવ કે કોપરેલ તેલ જે તોલા લેઈ, એક કાચની આતસી શીશી અગર ચીનાઈ માટીથી શીશીમાં ભરી મજબુત બુચ મારી તે સારી રીતે મિશ્ર થાય ત્યાં સુધી; બાટલીને ધીમા તાપપર રાખવી. બાદ એ શાહીથી લખાણ લખવું, જે અજવાળામાં બીજા કુલ વંચાશે નહીં, પરંતુ અંધારામાં લઈ જવાથી સ્પષ્ટ વાંચી શકાશે. તેમજ આ શાહીને શરીરે લગાવી અંધારામાં ફરનાર માણુસ પણ અગ્નિ સમાન માણુમ પડે છે.

૨૧—પીશાચ દરશન—કોઈ માણુસના મહોડાપર ફેંદસ પાઉડર (જે ગોરા લોકની ઓરતો બહાર જતી વખત લગાવી જાય છે, તથા નાટકશાળા વગેરેનાં માણુસો સફેદ મ્હોં થવા લગાવે છે તે) લગાવવા, જેથી તેનું મ્હોં ઘણું સુંદર દેખાશે. બાદ એક આરસીપર હાઈડ્રોક્લોરીક એસીડ ચોપડીને તે આરસી તેને મ્હોં જેવા ને આપશો, તો પ્રથમ તો તેને પોતાનું મ્હોં સફેદજ દેખાશે, પરંતુ થોડીવારમાં હાઈડ્રોક્લોરીકમાંથી નિકળતો ગ્યાસ તેના મ્હોંપર લાગવાથી એક વાંદરાના જેવો કાળો મેંશ તેના મ્હોંનો રંગ થઈ જશે જેથી આમ અકસ્માત રીતે તેના મ્હોંનો રંગ કેમ બદલાઈ ગયો,

તેની મંડળીને માહિતી ન પડવાથી તે ખરેખરી અજ્ઞયખીમાં પડશે.

૨૨--સજીવ યમપુરી દરશન—કેટલાંક માણસોને ભેગાં કરી કહેવું કે હું મારી વિધાના બળે સદેહે યમપુરીમાં દરશન કરી શકું છું, તે વાત જો તમે ન માનતા હો તો તમને પણ યમપુરીના દરશન કરાવું. મંડળીએ હા પાડ્યા પછી તેઓ સઘળાંને લેઈ એક મકાનમાં જઈ તેનાં સઘળાં બારી બારણાં બંધ કરવાં, અને થોડી એકવાર કંઈ મંત્ર, તંત્રનો ઢોંગ કર્યા બાદ કેટલીક રકાખીઓમાં મીઠું મેળવેલો ચોખ્ખો સ્પીરીટ (પીવાનો દારૂ) ભરી સળગાવેલો. બાદ જે તેલના દીવા તે મકાનમાં રાખેલા હોય તે બુજવી નાંખી ફક્ત આ સ્પીરીટના દીવાઓનો જ પ્રકાશ પડવા દેવો જેથી આખા મકાનની અંદરની વસ્તુઓ, માણસો, અને તેમના પોશાકમાં વીચીત્ર ફેરફાર માલુમ પડશે. કારણ સ્પીરીટમાં મીઠું મેળવી તે સ્પીરીટને સળગાવવાથી તેનો જે ઉજ્જશ પડે છે તેમાં એવો ચમત્કાર રહેલો છે કે જેટલી જગોમાં તે પ્રકાશ પડે છે તેટલી જગામાં બેઠેલા માણસો, વસ્તુઓ વગેરે ગમે તે રંગનાં હોય, એટલે તે જગોમાં જો લાલ, કાળી, લીલી, ગુલાબી આસમાની. સફેદ એવી ગમે તેટલા રંગની વસ્તુઓ, પ્રાણીઓ, વગેરે રાખેલાં હોય અગર ગમે તેટલા જુદા જુદા રંગના પોષાકો પહેરીને માણસો બેઠેલાં હોય તે સઘળાંનો રંગ બદલાઈ જઈ સઘળી ચીજો ફક્ત પીળાજ રંગની છે એમ માલુમ પડે છે. સિવાય બીજો ફેરફાર એ થાય છે. કે ત્યાં આગળ બેઠેલાં માણસોમાંથી જો કે કેટલાંક વૃદ્ધ, કેટલાંક તરૂણ, કેટલાંક બાળકો અને કેટલાંક અતિ બુદ્ધિસૂરત અગર બદસીકતનાં કે દુબળાં. અગર પુષ્ટ હોય તો પણ તે સઘળાંના મ્હોંનો ચહેરો બદ-

લાઇ જઈ જ્યારે કાઇ માણસ મોતની છેલ્લી ઘડીએ જઈ પહોંચેલું હોય છે ત્યારે તેનો ચહેરો જેવો બયંકર લાગે છે એ રીતે મંડળીના સગળાં માણસોનો ચહેરો પણ જાણે તેઓ સધળા મરવા પડ્યા હોય એવો બયંકર તથા દયાનનક લાગે છે. તેથી સૌ માણસો એક બીજાનો ચહેરો જોઇ હસવાજ મંડી જાય છે. પરંતુ પોતાની પણ એવીજ સ્થિતિ થયેલી છે એમ ભાગ્યેજ વિચાર કરે છે. આ રીતે દાડ કે જેને આપણે ધિક્કારી કાઢીએ છીએ, તથા મીઠું કે જેને એક સાધારણ ચીજ જાણીએ છીએ તેઓના સંયોગમાં આવે વિચિત્ર ચમત્કાર રહેલો છે, પરંતુ હતભાગ્ય હીંદુસ્તાન ! તારાં તનુ-જેમાં અજ્ઞાન અને આળસે એવું તો ધર કરેલું છે કે તે આવા સહેલા પ્રયોગો શોધી કાઢવાને પણ શક્તિમાન નથી. તો પછી દેશો-નૈતિક કળાઓ શોધી કાઢવાને તો આશાજ શું કામ કરવી. (આ પ્રયોગ) રાત્રિના વખતે કરવો. અને જે ઉપર કહ્યા મુજબ ખરોખર અસર ન થાય તો દાડમાં થોડુંએક વધારે મીઠું ઉમેરવું. તથા રકાબીમાં એકદમ સધળો સ્પીરીટ ન પુરતાં પ્રથમ થોડો નાંખી તે સળગાવી જેમ જેમ બળતો જાય તેમ તેમ થોડો ઉમેરતા જવું કારણ એકદમ સધળો પુરવાથી તે સધળો એકી વખતે સળગી ઉડી થોડી વારમાં ખત્તાસ થશે.)

૨૯--ભવિષ્ય કથન--આશરે પાંચ છ વાલ જલદ ગંધકના તેજબમાં એક વાઇન ગત્તાસ (દાડનું પ્યાલું) પાણી ઉમેરી તેનાથી એક કાગળ ઉપર કંઈ પણ લખવું. જે સુકાયા બાદ કાગળ કોરો જણાશે. પરંતુ તે કાગળપર શું લખેલું છે તે ખરાખર રીતે યાદ રાખો. બાદ કેટલીક મંડળી આગળ કહો કે તમે વગર પુછે પાર-

કાના મનનો વિચાર જાણવાને શક્તિમાન છો અને તે વાતની જો મંડળીને ખાત્રી ન થતી હોય તો કોઈ એકાદ માણસ પોતાના મનનો વિચાર કોઈને પણ ન બતાવતાં એક કાગળ ઉપર લખે, મંડળીમાંથી એકાદ માણસ તેમ લખવાને તૈયાર થયો કે તરતજ આપણે કહેવું કે, આ માણસે શું લખવા ધાર્યું છે તે મેં મારી વિધાના જોરથી જાણી લીધું; તેથી હું હમણાંજ તેના મનની વાત એક કાગળપર લખીને મંડળીને આપું છું. એમ કહી પેલા કાગળ પર ગંધકના તેજબથી જે ખીના આપણે લખી રાખેલી હોય તે બરાબર અક્ષરે અક્ષર એક કાગળપર પેનસીવથી લખી તે કાગળ બંધ કરી મંડળીને પકડવા આપવો. (કોઈ કાગળ ફાડીને વાંચે નહીં તેની તપાસ રાખતી) બાદ પેલા લખવા તૈયાર થયેલા માણસના હાથમાં જે કાગળ પર આપણે ગંધકના તેજબથી લખેલું હોય તે કાગળ આપવો, તેને તો એ કાગળ કોરોજ દેખાશે) અને એક શાહી બરવાના ખડીઆમાં ટીંક્યર ઓફ આયોડાઇન (આયોડાઇનનો અરક) ભરી તે ખડીઓ તથા એક કોરી કલમ તેની આગળ મુકી (આપણે પ્રથમ ગંધકના તેજબથી જેમ લખ્યું હોય તે કરતાં આડી લીટીઓમાં) તેના મનના વિચારો લખવા કહેવું. તેણે લખ્યા બાદ આપણે થોડાએક દેવતાના અંગારા લાવી તેનાપર ધુપ નાંખી મ્હોડેથી કંઈ મંત્ર જોલવો, અને તેનું લખેલું લખાણ અગ્નિપર પકડી રાખવા કહેવું, થોડીવાર એમ અગ્નિપર પકડી રાખ્યા બાદ મંડળીના એક માણસને ત્યાં આગળ જોલાવીને તેના હાથમાં કાગળ આપી વાંચવાને કહેવું. તેણે તે કાગળ વાંચી રહ્યા બાદ મંડળીના હાથમાં આપણે લખીને આપેલી ચીડી પણ વાંચવાને કહેવું જે

વાંચી જોયાથી બંને કાગળોની એકજ મતક્ષબ સાંભળી મંડળી અતિ-
શય અજયખીમાં પડશે. તે ઉપરાંત લખનારની અજયખીનો પારજ
નહી રહે, કારણ તેના મનથી તો તેણે ખીજી બાબત લખેલી હોય
છતાં તે આમ એકાએક બદલાઈ કેમ ગઈ. તેની તે અજયખીમાં
પડશે. જ્યારે આપણે તેને ગાંડામાં ગણી કાઢીયું. (લખાણ બદલાઈ
જવાનું કારણ એમ બને છે કે કાગળને અગ્નિપર ધરવાથી આયો-
ડાઇનના અક્ષરો ઊડી જઈ ગંધકના અક્ષરો પ્રગટ થાય છે. લખાણ
કાગળની એકજ બાજુ કરાવવું.)

૨૪—લુત સાખીત કરી બતાવવું--એક કાચના વાસણમાં
અરધો પોણો તોલો નાઇટરેટ ઓફ એસોનીઆના ગાંગડા નાંખવા.
બાદ તેને એક સ્પીરીટ (ચોખ્ખો દારૂ) ના દીવા ઉપર ધરવું એટલે
તે ગાંગડાઓ ઓગળવા માંડી તેમાં એક જાતનો ગ્યાસ નિકળે તેને
એક મોટા રખરના ટુકામાં ભરી રાખો. ટુકા સાથે એક મજબુત ઢાંક-
ણાવાળી નળી જોડી રાખેલી હોવી જોઈએ, તથા ટુકામાં ગ્યાસ
ભરી રહ્યા બાદ તે નળીના છેડાનું ઢાંકણું મજબુત બંધ કરી રાખવું
જોઈએ. એવી રીતે ટુકાને તૈયાર કર્યા પછી તમે મંડળી આગળ
જાહેર કરો કે તમે એક લુતને વસ કરેલો છે, અને તે જો મંડળી
ન માનતી હોય તો એક માણસના શરીરમાં હું તે લુત ઉતારી
બતાવું છું. મંડળીમાંથી એકાદ માણસ પોતાના શરીરમાં લુતને લેવા
તૈયાર થાય; કે તેને પ્રથમ તેના પેટમાંની સઘળી હવા બહાર કાઢી
નાંખવાને કહે. જો તો હવા કહાડી રહે કે પેલી નળી તેના મોંમાં
મુકી ઢાંકણું ઉઘાડી નાખી બહારની હવાને બદલે નળીમાંથી હવાનો
દમ લેવાને તેને કહે, જો તો હવાનો તે દમ લેશે તેવોજ તેની

વરતાણુંકમાં અન્યથા જોવો ફેરફાર માલુમ પડશે. પહેલાં જો કે તે ઘણા નરમ સ્વભાવવાળો હશે તો પણ હવે તેના શરીરમાં જેમ ભુત ભરાયો હોય તેમ ઘડીકમાં હસવા, ઘડીકમાં રડવા અને ખીજા અનેક પ્રકારના ચાળા કરવા માંડશે. તથા પોતે જાણે મોટા પહેલવાન મલ્લ હોય તેમ ખીજાઓને મારવા દોડશે. તથા મોટી બારે વસ્તુઓ ઉઠાવવા વળગી જશે.

૨૫—ખાટલીની અંદર પૃથ્વી, સમુદ્ર, હવા અને આકાશનો દેખાવ—કાચની એક સફેદ ખાટલીમાં કેટલાક રંગ જેરંગી કાચના કડકા ત્રણ ચાર આંગળ સુધી ભરી તેના ઉપર લીલા રંગનું પાણી ભરો. જાદુ તેપર તરતું તેલ અને તેની ઉપર ગંધકનો આસમાની તેજગ્ય ભરો. આ ચીજો એકત્ર ન થઈ જતાં ખાટલીમાં અલગ અલગ રહી જુદા જુદા રંગે ચળકશે, તે એવી રીતે કે સૌથી તળીએ વાળા કાચના ટુકડા પૃથ્વીની સમાન, તેપરનું પાણી દરીઆની માફક, તેલ હવાના રૂપે, અને તેજગ્ય આકાશની સમાન ચળકશે.

૨૬—જાદુઘ સાપ--નાઇટરેટ ઓફ મરક્યુરીને ધીમે ધીમે સલફે નાઇટ્ર ઓફ પોટાસીયમના પાણીમાં નાંખતું આ જન્મે દવાઓ મીઠ્ર થતી વખતે તેમાંથી લાલ રંગનો ધુમાડો નીકળવા માંડશે તે સુધયો નહીં, કારણ તે ઝેરી છે જેથી આ મીઠ્રણુ પણ ખુફી હવા વાળી જગોમાંજ કરવું; કે જેથી તે ધુમાડો આપણને ન લાગતાં હવા સાથે મત્તી જાય. આ મીઠ્રણુ ડ્યાને થોડીક વાર થશે એટલે તે સ્વચ્છ થયેલું દેખાશે. અને તેના તળીએ એક જાતનો ધોળો ભુકા જેઠેલો માલુમ પડશે. આ ભુકાને બ્લોટીંગ પેપર વડે ગાળી

લેખ તેમાં જરા ગુંદરનું પાણી અને બજોજ થ'ડો સુરોખાર વાટીને નાંખવો. બાદ તેમને સારી પેઠે ધુટીને નાની પેન્સીલ જેવી જડી અને ૧૧ ઈંચ લંબાઈની એવી તેની સળીઓ બનાવવી. તે સળીઓ સુકાયા બાદ તેમાંથી એક સળી લેખને એક બામુથી સળગાવવાથી તેમાંથી મોટા સાપ જેવા ગુથળાં નીકળશે. જેઓ રક્ત આટલી નાની સળીમાંથી ઊત્પન્ન થયેલાં હોવા છતાં આશરે ૨૫) શીટ લાંબા થશે.

૨૭-બીજી રીત-સલ્ફોસાયાઇટ ઓફ મરક્યુરી (Sulyh-ocyanide of Mercury) લેખ તે ગોળીઓ બાંધવા માફક નરમ થાય એટલા માપથી તેમાં છરીથી ખારીક કરેલું સ્વચ્છ મીણ મેળવવું. બાદ તેની ગોળ લાંબા અને પેન્સિલ જેવી જડી સળીઓ કરવી, એ સળીઓમાંથી એકાદ લેખ સળગાવવાથી ઊપર મુજબ થશે. આ મિશ્રણ ઝેરી હોવાથી તેનો ધુમાડો કાઢતે ન લાગે એ સાવચેતી રાખવી.

૨૮ ગર્ભસ્થાનન ઔષધી—રવીવારે પવિત્ર થઇ જેડી-મધનું મૂળ લાવી ગર્ભવંતી સ્ત્રીની કમરે બાંધવાથી તેનો ગર્ભ પડતો અટકશે.

૨૯—સુખે પ્રસવ કરવો--જે સ્ત્રી પ્રસવ વખતે કષ્ટાતી હોય તેના મસ્તક અગર કમરમાં અધેડાનું અથવા આંકડો, ઊક'ટો, બોંયરીંગણી કે કલીહારીનું મુળ બાંધવાથી તત્કાળ પ્રસવ થાય છે. પ્રસવ થતાની સાથેજ મુળ છોડી નાંખવું નહીંતર સ્ત્રીનાં આંતરડાં બહાર નિકળવાનો સંભવ છે..

૩૦ કાગળપરનું લખાણ દુર કરવું—નવસાગર, સોહાગીચી.

ટંકણખાર, અને સિંધાલુણુ લેઈ ખુબ ખારીક પીસી લખાણની ઉપર લગાવી તાપમાં મુકવાથી સધળા અક્ષરો ઊડી જઈ કાગળ ડારો થઈ જાય છે.

૩૧ બગડેલું ધી સુધારવું—એક કડાઈમાં ખરાબ થયેલું ધી ભરી તેમાં એક ડુંગરીનો કાંદો નાંખી ચુલ્લે ચડાવી નીચે અગ્નિ કરવો. જ્યારે ધી સારી પેઠે ઊકળવા લાગે ત્યારે નીચે ઉતારી ડુંગરીનો કાંદો કાઢી નાંખી ગાળી લેવું.

૩૨ ટાઈપણ ચિત્ર વગેરેની નકલ લેવાની રીત—ફટકડી અને સાબુ સરખા ભાગે લેઈ તેનું ઘાડું પાણી કરી, તેમાં એક સફેદ કાગળને ભીજવવો, બાદ જે ચિત્રની નકલ લેવાની હોય તેનાપર એ ભીજવેલો કાગળ ખરાબર સફાઈથી મુકી તેપર કપડું ઢાંકી દાખી કાઢવો. જેથી તેપર ચિત્રની નકલ આમેલુખ ઉઠી આવશે.

૩૩ ખાટલીમાં અરીસો ઉતારવો—અખરખનો એક ચોખડો કડકો લેઈ તેની એક બાજુ આરસાની માફક કલાઈ કરી આરસાના જેવોજ કાગળ ચોટાડવો. બાદ ખાટલીમાં ધડાના લોટની લાહી લગાવી એ અખરખના ઢુકડાને બેવડો વાળી હળવે રહીને ખાટલીમાં ઉતારી ચોટાડી દેવાથી, જાણે ખાટલીમાં ખરેખર બીજો આરસાનો કાચ ઉતારેલો છે એમ જોનારાઓને લાગશે.

૩૪ વીંછીના ઝરનો બીજો ઉપાય—પાણી સાથે હાંગ ધસી ચોપડવી, અથવા કપાસની જડ અથવા વજ, દાંતોથી ચાવી કાનમાં ડુંક મારવી, નેપાળાની મીજ પાણીમાં ધસી ચોપડવાથી વિછીનું ઝેર નાશ પામે છે.

૩૫ સરપના ઝરનો બીજો ઉપાય—મોરથુથુ અને જયફળ

ગાયના દૂધમાં ધસીને પકાવી પીધાથી સર્પનું ઝેર ઉતરી જાય છે અથવા કુટકી (કડુ) તાલ મુલી (મુસળી) નું ચુર્ણ પાણી સાથે મેળવી સેવન કરવાથી સર્વ વિષદુર થાય છે.

૩૬ હીંગાષ્ટક ચુર્ણ—સુંઠ, કાળાં મરી, પીપર, અજમોદ, સિંધવ ખાર, જીરૂ, શાહીજીરૂં, સેકી હીંગ, એ સર્વ ખરાબર લેઈ ચુર્ણ કરવું, તથા અદરખ (આદુ)ના રસમાં ગોળાઓ વાગવી, આ ચુર્ણનું સેવન કરવાથી વાયુ સંજંધી રોગોને દુરકરી જઠરામી પ્રદિત્ત કરે છે, ભૂખ વધારે છે, અજીર્ણને માટાડે છે.

૩૭ વડવાનળ ચુર્ણ—સિંધવ ખાર ટાંક ૨. પીપીરીમુળ ટાંક. ૨, ચવક ટાંક ૩. ચિત્રક ટાંક ૫, સુંઠ ટાંક ૫, હરડેદળ ટાંક ૫ એની ખરાબર સાકર લઈ ચુર્ણ કરી પ્રતિદિન સેવન કરે તો અજીર્ણ મગદુર થઈ ભુખ સારી લાગે.

૩૮ લવંદર ખનાવવાની રીત—લવંદરની ફૂલ સાથનીતા જીના ડાંખલીઓ. સાત રતલ લઈ દશ ખાટલી રેફ્ટી ફાઇદ સ્પીરીટમાં એક અઠવાડીયું સુધી બોળા રાખવી. પછી તેમાં પાણી ત્રણ ખાટલી અને નીમક ત્રણ રતલ ઉમેરી સઘળાને ખરાબર પીંગળાવી જંતરમાંથી દશ ખાટલી જેટલું ગાલી કાઢવું.

૩૯ હંગરી વોટર ખનાવવાની રીત—રોઝ મેરીનું તેલ ૧૧૧ ગ્રામ, લવંદરનું તેલ અરધો ગ્રામ, નારંગીનાં ફલનું પાણી અરધો પેંત અને રેફ્ટી ફાઇદ સ્પીરીટ દોહડ પેંટ એ સઘળાને મેળવી નાંખો.

૪૦ કોક્કન વોટર—એસેન્સ ઑવ ખરગે મોત એક ગ્રામ, એસેન્સ ઑફ લેમન એક ગ્રામ, નારંગીનું તેલ અરધો ગ્રામ, ઑલિવ ઑવ નેરોલી વીસટીયાં, ઑલિવ ઑફ રોઝમરી દશ ટીપાં, અં-

બરનો અર્ક ૧ ટીપું અને રેશ્ટી શામડ સ્પીરીટ અરધો પેંત આ સધળાંને મેળવો.

૪૧ બુટને ચાટે બ્રાફીંગ—ગોળ એક રતલ, હાથીદાંતની કાજલ સવા રતલ, અને મીઠું તેલ બે રતલ લઘ સધળાંને સરખી રીતે એક રસ કરો, પછી તેમાં એક લીયું નીચવો યાતો એક ટા-ધન ગલાસ ભરીને સરકો નાંખો, અને તે મેલવણી એક રસ કીધા પછી આસતે આસતે તેમાં ઘટે એટલું પાણી ઉમેરતાં જાઓ અને ઢહોવતા જાઓ, અથવાતો નીચલી મેળવણી વાપરી તેને પણ ઉપર મીસાલેજ બનાવો.

હાથી દાંતની કાજલ. ૨ રતલ,

ગોળ. ૧ ,,

મીઠું તેલ. ૦૧ ,,

સલફ્યુરીક એસીડ. ૦૧ ,,

પાણી. જેટલું જોઈએ તેટલું

૪૨ હાડકાં રંગવાની રીત—હાડકાંની કોષપણ બનાવત રંગવી હોય તો તેને પહેલા ફટકડીનાં પાણીમાં ઢિકાલરી જોઈએ. અને જે રંગ તે ઉપર ચહાડવો હોય, તે રંગ પીચાખમાં પીગાલ-વો જોઈએ.

૪૩ દાંતનું મંજન—ચાક અરધો આઉંસ, હીરામોળ એક દ્રામ, કેવડાની જડ એક દ્રામ, કવીનાધન ત્રીશ્વરેન, કીમ આદિ તા-રતર અરધો ઓંસ, સોપારીનો કોઅત્રો અરધો ઓંસ, આ સધ-ળાંનો બારીક ભુકા કરી મેળવી નાંખવાં.

૪૪ છાપવાની સારી સાહી—બાલ સામા આદિ કેપેલા

અથવા કેનેદા બાલસામ નવ ઓંસ; કાજલ ત્રણ આઉંસ, ગુલી પાંચ દ્રામ, પ્રુશીઅન બ્લ્યુ પાંચ દ્રામ, ઇનડીઅન રેદ અરધો આઉંસ, અને સાબુ ત્રણ ઓંસ, આ સધળાને મેળવી બારીક મેદો કરી અલસીનાં તેલ સાથે મેલવો.

૪૫ અવાજ સુધારનારી ગોળીઓ—જે દ્રામ મીનની સાથે ત્રણ દ્રામ બાલસામ ઓર કાપેઆ ગરમીથી પીંગળાવો અને જ્યારે તેઓ ખરોખર પીંગળા રહે ત્યારે ચુલા પરથી નીચે ઉતારી ચાર દ્રામ જેડીમધનો લુકો તેમાં ઉમેરી ત્રણ ત્રણ મેનની ગોળીઓ બનાવો, આમાંથી જે જે ગોળીઓ દલાડામાં ચાર વાર ગળવાથી અવાજ ધણેજ સુધરે છે.

૪૬ કપુરનું તેલ બનાવવાની રીત—જે ઓંસ કપુરના બારીક કકડા લેઈ એક બાટલીમાં નાંખો. અને તેની ઉપર. ૨) રતલ મીઠું ગરમ તેલ નાંખી મજબુત બુચ મારો પછી જ્યાં સુધી કપુર પીંગળા જાય ત્યાં સુધી શીશીને હલાવ્યા કરવી. જ્યારે બધું કપુર પીંગળા જાય. એટલે કપુરનું તેલ થયું સમજવું.

૪૭ ગુલાબનું તેલ બનાવવાની રીત—ગુલાબના ટુકડાની તાજી પાંખડીઓને એક પોદળા મોહડાની શીશીમાં નાંખી પાંખડીઓ ઢંકાય તેટલું તે ઉપર તેલ રેડવું, અને તેનું મોઢું બુચ દબને મજબુત બંધ કરી તે શીશીને ૪૦) દીવસ તડકામાં મુકવી, પછી તેલને ચોળાને ગાળવું અને જે તેથી વધારે સુગંધ લાવતી હોયતો ફરીથી તે તેલમાં ગુલાબની પાંખડી નાંખી તેને પાંચ ઉપર લખ્યા પ્રમાણે કરવું એટલે તેલ વધારે સુગંધવાળું થશે.

૪૮ ચોપડીના પુઠા ઉપર લગાડવાનું વારનીશ—એક

છંડાની સફેતીમાં તેના વજન કરતાં બમણું પાણી નાંખીને સારી પેઠે મેળવી દેવું. પછી ચોપડીના ચામડાના પુંકા ઉપર લગાડવાથી સારી જલ્દેહ આવશે.

૪૯ આરો મેટીક દાંતનું મંજન—સમુદ્રરીચ ૧૦ તોલા, કાળામસઆરોમાસ્ટીક ૫ તોલા કાસ્ટીલ સાબુનો બૂકો અઢી તોલા, લવંડરનું તેલ ૧૧ દ્રામ એ બધાને બારીક વાટી ભુકો કરી કપડાથી ચાળી તેમાં લવંડરનું તેલ પાછળથી ભેળા. બાકસમાં ભરી મુકવું.

૫૦ કોલસાના દાંતનું મંજન—સોપારીને બારી તેનો કાલસો કરીને જીણો ખાડી તેને ચાળી તેમાં બે ભાગ ઘોચેલા ચાકનો બૂકો મેળવી રાખી છુટવું, મોંઠામાંથી વાસ દૂર કરવાને એ મંજન સારૂ છે. અડધો ઓંસ કોયલાની ભુકીએ દોઢ ઓંસ ચાક લેવો.

૫૧ બીજી રીત—બદામના છોડીઆની રાખ ૨ ભાગ અને ચાકની બારીક ભુકી ૧ ભાગ નાંખી મેળવી દેવી.

૫૨ નાચતી જાદુઘ વીંટી—એક પોલી વીંટી બનાવી તેમાં ઝીણું કાણું પાડવું પછી તે કાણામાં પારો ભરીને કાંણાને મટોડીથી બંધ કરવું. પછી વીંટીને દીવા ઉપર ગરમ કરી ટેબલ ઉપર મુકવી. એટલે જ્યાં સુધી પારો ટાકો પડશે ત્યાં સુધી ટેબલ ઉપર વીંટી ઉછળ્યા કરશે.

૫૩ જાદુઘ જીલ્લાખ—એક સાંઈ પાણી છલું (પાણી વાળું) નાળાએર લધ તેના મુખ ઉપર કાણું પાડી તેની અંદર નેપાળાનાં છોડી નાંખેલાં બીયાં ઠાંશી ઠાંશીને ભરવાં. બાદ નાળાએરના મુખ ઉપર લાકડાનો મજબુત દાટો દધ તે નાળાએરને આશરે ૨૦ વીજ દીવસ સુધી ઉકરડાની અંદર દાટી રાખવું. પછી બહાર કાઢી નાળા-

એળની અંદરનું કાપડ, પાણી, તથા નેપાળાનાં બીઆં ત્રણેને ખારીક ખરણની અંદર નાંખીને વાટવા. વટધ જય એટલે એક સ્વચ્છ કા-
ચની બાટણીની અંદર ભરી રાખવું. જ્યારે જીવાળ લેવાનો હોય
ત્યારે ફક્ત હુંડી ઉપર તેનો લેપ કરવો જેથી તુરત જીવાળ લાગશે.
અને જ્યારે બંધ કરવો હોય ત્યારે ઘોઘ નાંખવું.

૫૪ છત્રીને લગાડવાનું વારનીશ—ટરપીટાઈન (૨) રતલ,
મુરદાસીંગ ખારીક વાટેલી ૨ રતલ, અલશીનું તેલ ૨ થી ૩ રતલ,
આ બધાને સાથે મેળવી ઘણીજ સંભાળથી ધીમી આંચ ઉપર સારી
પેઠે ઊકાળવું. કેમકે ટરપીટન સળગી ઉઠીને આગ લાગશે, પછી
પીંછીથી છત્રો અથવા બીજી ચીજને આ વારનીસ લગાડી તડકામાં
સૂકાવા મુકવું. તેથી તે ઉપર મમે તેટલો તાપ અથવા વરસાદ પડશે
તોપણ તેની અસર થશે નહીં, ડગલા અથવા બીજા કપડાં ઉપર
આ વારનીસ લગાડયું હશે તોપણ કદી પાણી લાગશે નહીં.

૫૫ શુદ્ધકલેશ નિવારણ—ગોળ, હળદર, બીલામાં, વાવડીંગ,
હરડાં, બહેડાં, આંખળાં, લાખ, લસણ, અને ઘોડાવજ એ સઘળાંની
ખારીક ભુકી કરી દેવતા પર નાંખી ધરમાં ધુમાડો કરવાથી ડાંસ,
મચ્છર, મગતરાં, માંખો, માંકણ, ચાંચડ, ઉંદર, સાપ, વીંછી વગેરે
સરવે જાતનાં નુકસાનકારક જીવજંતુઓ, ધરમાંથી બાગી જવા
ઉપરાંત હવા પણ શુદ્ધ થશે.

૫૬ સુસ્વરંદરણ—બ્રાહ્મી, ગોરખમંડી, વજ, સુંઠ, અને
લીંડી પીપર સમભાગે લેષ ચુર્ણ કરી તે ચુરણ એક તોલો લઈ
તેટલાજ મધમાં મેળવી હંમેશાં ખાવાથી કાયલના જેવો સુંદર
સ્વર થાય.

૫૭ સારસ્વતચુર્ણ—સુંઠ, અજમોદ, હળદર, દારૂં હળદર, જીરૂ, કાષ્ઠકોલીજન, લીંડીપીપર, જેઠીમધ, સિંધવ, અને વજ એ-
ઓનું ચુર્ણ કરી પરાઢીએ ઉઠી તે ચુરણ એક તોલા લેષ ધીની સાથ
ખાવાથી યાદ દાસ્ત ધણીજ વધે. આ પ્રયોગ વિદ્યાર્થીઓને અત્યંત
હીતકર છે.

૫૮ માટીના ઘડા ઉપર નાળિયેર ફેડવું—રેતાળ જમી-
નમાં આ ખેલ કરવાને બહુ સુગમ પડે છે. રેતાળ જમીન ન હોય
તો માટીનો ઢગલો કરી તે ઉપર ઘડા ગિધો મુકવો પછી એક
છાંચુ લાવી તેના ત્રણ સરખા કડકા કરી ઘડા ઉપર મુકવા અને
જે નાળિયેર ફેડવાનું હોય તેનાં છોલાં, વિગેરે કાઢી નાખી જો-
નારા લોકોને સમજાવવા માટે કંઈ મંત્ર બોલીને નાળિયેર
ઉપર જોરથી એક ફટકો અથવા ઘા મારવો જેથી તે બાગી
જઈ કડકા થઈ જાય છે. આવી રીતે જોરથી ફટકો મારતાં
નાળિયેર ફુટ્યું અને ઘડાને કંઈ ધન થઈ નહીં આમ થવાથી
જોનારને ધણી અજ્ઞયખી લાગે છે, પરંતુ ઉપરની બાબતપર વિચા-
ર કરતાં કંઈ આશ્ચર્ય લાગશે નહીં. નાળિયેર ઉપર જ્યારે ઘા પડે
છે ત્યારે તેની નીચેના છાણાનાં કડકા કેટલોક ધકકો ઝીલે છે
તથા કેટલોક ધકકો ઘડાનીચે જે માટીનો ઢગલો હોય છે તેમાં સ-
માય છે. મતલબકે જે ઘડા નીચે માટીનો ઢગલો ન હોય, અ-
થવા ઉપર છાણાના કડકા ન હોય તો કદિ ફુટ્યા વગર ઘડો
રહેજ નહીં.

૫૯ જાદુથી માણસનું મુખ એકદમ કાળું કરવું—
હેરડેનો ખારીક ભુકો કરી તેમાં પાણી નાંખી એક રમાલ લઈને તે

પાણીમાં બે ત્રણ વખત પલાળી સૂકવી નાંખવો તથા એક ધાસ-
જીમાં અથવા ઝાસમાં હીરાકસીનું પાણી તૈયાર કરી રાખવું. ખેલ
કરતી વખતે મંડળીમાંથી એક માણસને બોલાવી પેલું તૈયાર પાણી
માં ઘોવા માટે આપવું પછી પેલો રૂમાલ તેને મોં સાફ કરવા માટે
આપવો જેથી એક મોટી અનન્યગ્રામીની સાદે તેનું મોઢું કાણુ થયેલું
માલમ પડશે. આમ થવાનું કારણ હીરાકસી અને હરડેના મેળાપ
થવાથી થાય છે પછી મોઢું સાફ કરવા માટે સાબુરતી ઘોષ
નાંખવું જોઈએ.

૬૦ મેથીને વાવી બે ત્રણ કલાકમાં ઉગાડી લાજ
કરવી—પ્રથમ મેથીને ચણાના ખારમાં પલાળી પાંચ સાત પુટ
આપી તૈયાર કરવી. પછી ખેલ કરતી વખતે જમીનમાં મેથી વાવીને
માટી નાંખી ખુબ પાણી છાંટવું, અને જમીન ને તર કરવી જેથી એક
બે કલાકમાં તેને ફણુગા પુટવા માંડશે. ત્રીજે કલાક થતા સુધીમાં
પાન સુધ્ધાં ઉગી નીકળશે.

૬૧ લીંબુમાંથી લોહી કાઢવા વીધ—રતન જોતના ફુલના
રસના અથવા લાલ કપાસના ફૂલનાં પાંચ સાત પુટ ચખાને અગર
છરીને દહ રાખવા પછી આ છરીવતી લીંબુને કાપવાથી લાલ
લોહીના જેવો રંગ તેમાંથી નીકળશે.

૬૨ મંત્ર વધાથી બુઝવેલા દીવાનું પોતાની મેળે
સળગવું—એક વાસણમાં દેવતા, ઉપર ગંધકને પીંગળાવી તેમાં
અડધો ભાગ સુરોખાર મેળવવો એટલે એક તોલો ગંધક હોય તો
અડધો તોલો સુરોખાર નાંખવો, અને ચીજે એક રસ થયા બાદ
ફી બત્તીઓ તેમાં બાજવી નાંખવી. પછી ખેલ કરવાની વખતે

કાડીયામાં તેલ પૂરી તૈયાર કરેલી બત્તીઓ મૂકીને સળગાવવી અને બૂઝાવવી, આ વખતે બત્તીઓને જેમ જેમ બૂઝાવે તેમ તેમ સળગતી જાય છે. આ ખેલ ત્રણ ચાર અગર પાંચ દીવાથી થાય છે. બત્તી પોતાની મેળે સળગવાનું કારણ જ્યાંલગી વાટમાં મોગરો (ગુલ) હોય છે ત્યાં સુધી પોતાની મેળે ગંધક અને સુરાજીખારના સંયોગથી સળગ્યાં કરે છે.

૬૩ વીરસાધનથી માટીનું કંકુ અગર અખીલ કરી આપવો—કંકુ અથવા અખીલને પાણીમાં મેળવી તેની જુદી જુદી ગોળીઓ કરી રાખે છે. પછી કાષ્ટ જાણે નહીં તેમ તે ગોળી જમીન ઉપર નાખી ચમત્કાર દેખાડતી વખતે જમીન ઉપરથી માટી લે તેવી રીતે બતાવીને તે ગોળી હાથમાં લેઈ બંને હાથ ચોળીને અખીલ અથવા કંકુ કરી બતાવે છે. અને સર્વેને સુંઘાડે છે તેમજ ચાંદલાં કરે છે. વખતે આ ખેલ બિછાના ઉપર કરવાનો સમય હોય તો તે ગોળી હાથમાં સંતાડી હાથ ઉપર હાથ ચોળી ઉપર પ્રમાણે ગોળી બાંગી, કંકુ અથવા અખીલ કરી દેખાડે છે તે જોઈ લોકો આશ્ચર્ય પામે છે.

૬૪ શ્રેષ્ઠ પાઉડર—લોધર, કાળા તલ, જીરું, શંખજીરું, હળદર, ઘોળા સરસવ, ઘોડાવજ, રતાંજળી, કપુર, નાગરમોચ, ધાણા, ધલાયચી, જેઠીમધ, ગેરૂ, મીણુ, રાજ, સિંધવ, મસુરની દાળનો લોટ, દાડમની છાલ, પતંગનાં લાકડાં, સુખડ, વીરણવાળો, હરડાં, આમળાં નખલાં, આંખાની ગોટલી, નાગકેસર, કેસર, કપુરકાછલી, મજીઠ, અગર, કમળકાકડી, જાયફળ, જવંત્રી, લવંગ, મરી, લોખાન, અને લાખ એ સરવેનું બારીક ચુરણ કરી ભેંસના દુધ અગર માખણ

સાથે મેળવી શરીરે લગાવવાથી અગર એ સરવેમાં સોળગણું પાણી તથા ચારગણું મીઠું તેલ નાંખી ઉકાળો કરી જ્યારે પાણી બળી જઇ તેલ માત્ર બાકી રહે, ત્યારે તે તેલ લેઇ શરીરે લગાવી ચાર ઘડી રહેવા દેઇ સ્નાન કરવાથી; શરીરની કાન્તિ અત્યંત સુંદર થવા ઉપરાંત, ખસ, દાદર, ખીલ, કરોળીઆ ચાઠાં, વગેરે શરીરની ચામડીપર થનારા તમામ રોગ દુર થઇ ઉત્તમ બળ, પ્રાપ્ત થાય, અને સફેદ વાળ પણ કાળા થાય, તેમજ શરીરનો વાસ પણ અત્યંત સુગંધીદાર થઇ જાય છે.

૬૫ વાણી સ્પષ્ટકરણ—પહાડમુળ, વજ, મરીઆં, લીંડી-પીંપર, ખજુર, સિંધવ, સુંક, અક્કલગરો, અને મીઠાસરગવાના મુળ એ સરવે સરખે ભાગે લેઇ ચુરણ કરી ચુરણથી ચારગણું ધી અને સોળગણું બકરીનું દુધ નાંખી ઉકાળો કરતાં જ્યારે દુધ બળી જઇ ફક્ત ધી રહે ત્યારે તેને ઉતારી ગાળી લેઇ દરરોજ એક તોભો ખાવાથી તોતડાપણું, મુંગાપણું વગેરે દુર થઇ વાણી સ્પષ્ટ થાય છે.

સાદુલવિક્રિડિત છંદ.

વિદ્વાનોનું લખાણરૂપ મહીતે વિચાર પાત્રે ધરી,
તેના યોગ્ય રવૈયો અનુભવી તેણે છણીને શરી;
છાંડી ઉક્તિ અયોગ્ય છાશ મય ને સત્વ જે શોધનું,
એવું આં નવનિત અર્પણ કર્યું બહોળું રૂડા બોધનું.

કિશોરસિંહ અથવા દુઃખનો પહાડ !

આ હૃદયરંજની નવલકથા આંગ્લવિદ્યાવિશારદ મહાસમર્થ નવલકથાકાર રેનોલ્ડઝ સાહેબની 'કેનેથ' નામક અતિશય અદ્ભુત રસાત્મક નવલકથા પરથી ઉપજાવી કાઢેલી હોઇને મધુર, મૃદુ અને મંજુલ ભાષાથી લખવામાં આવી છે. પ્રેમીજનોના પ્રેમમાર્ગમાં આવી પડતાં અત્યંત અસહ્ય સંકટો, રાજ સંસારનાં બેદ બરેલાં ભોપાળાં, અદ્ભુત આકૃતિના વારંવાર દેખાતા અવનવા ચમત્કારો, લૂટારાઓની હૃદયને કંપાવનારી લૂટફાટો-ખહાફરીઓ, દીવાનીની અજાયબી બરેલી ચાલાકીઓ, કિશોરસિંહનો કારાગૃહવાસ, રાજકુમાર વરુણસિંહનું અદ્ભુત રીતે ગુમ થવું, એ બધા કિશોરસિંહ પર તેના ખૂનનો આરોપ મૂકી તેને ફાંસીના લાકડાપર લટકાવવો, અંતરિક્ષ મહદંથી તેમાંથી એકાએક તેનો બચાવ થવો, યોગીના યોગબળથી બ્રહ્માંડને ડોલાવનારી અનુપમ શક્તિઓ, બેદી રાજતનયનું બેદી જીવન, એ બેદી જીવનનાં બેદ બરેલાં કામો, નિર્દોષપર તુટી પડતા દુઃખના પહાડો, ખૂનખવાર લડાઇઓ, રાજ્યના બચંકર વિગ્રહો, નીતિ અને અનીતિનાં યુદ્ધો વગેરે ઘણા ઘણા રોમાંચકારક બનાવોથી આ વાર્તા બરપૂર છે. મૂલ્ય ભાગ ૧ લાના

ધંધેલ થાકું બહેલા માટે નવી સગવડ.

ધી એન્હરીડે કેરસપોન્ડન્સ.

અથવા રોજનો પત્ર વ્યવહાર. આમાં સ્નેહીઓ, સગાંવહાલાં વગેરે સાથેનો પત્ર વ્યવહાર, અરજીઓ, લલામણપત્રો, વ્યાપારીઓ, ધંધાદારીઓ વગેરેને લગતા સર્વ પ્રકારના પત્ર વ્યવહારનાં જોધાં તૈયાર નમુના તથા તેનો ગુજરાતીમાં અર્થ સાથે આપેલો હોવાથી સાધારણ બહેલાઓને પણ ધણુંજ ઉપયોગી છે. આ ચોપડી તમે એક વખત ટેબલ ઉપર રાખશો તો તમને તે ટેબલ ઉપરથી ખસેડવાનું મન થશે નહીં. આ જ તેની યોગ્યતા બતાવે છે કે તે કેટલી ઉપયોગી છે. છતાં કીમત માત્ર રૂ. ૧૧ પોસ્ટેજ માફ.

અતિ ઉત્તમ ગ્રન્થ ! અદ્ભુત અદ્વિતીય ગ્રન્થ !

એક એક નક્કલ પ્રત્યેક ઘરમાં રહેવી જ જોઈએ !

દરેક ગૃહસ્થે વાંચવું જ જોઈએ.

કોકશાસ્ત્ર.

આ અમૂલ્ય અદ્વિતીય ગ્રન્થ સર્વોપરી છે. એમાં ધણા જીનાં જીનાં પુસ્તકો શોધીને યુવાન સ્ત્રી પુરુષોને અતિ ઉપયોગી થઈ પડે એવા ગુપ્ત વિષયો-દવાઓ પ્રગટ થયાં છે. એમાં સ્ત્રી પુરુષની ચાર જાતિ, તેમનાં લક્ષણ, કામદેવનાં રહેવાનાં સ્થળ, ગુપ્ત આસનોનાં

વર્ણન, સંયોગ માટે તીથી, વાર, નક્ષત્રનો વિચાર, અદ્ભુત વાજ-
કરણ, વશીકરણ પ્રયોગો, ગર્ભ રહેવાના ઉપાય, ગર્ભપાત-ગર્ભ-
આવની રામખાણ અનુભવસિદ્ધ દવાઓ, અનેક રોગો ઉપર ઉત્તમ
દુયકા, ઇચ્છાનુસાર પુત્રપુત્રી ઉત્પન્ન કરી શકાય એવા પ્રયોગો,
પુરુષ અને સ્ત્રીનાં ગુપ્ત લક્ષણો, રજોદર્શન ફળ, રજસ્વળા કર્તવ્ય,
પુત્રપુત્રી થવાના દિવસો, ગર્ભપરીક્ષા, યુવાવસ્થા વીર્ય પ્રભાવ,
નપુંસકતા, તેને માટે અનેક ઔષધો, ધાતુની નિર્જાળતા, તેની
દવાઓ, સ્ત્રીના કમળનો સોજો, ભાંગરાકલ્ક, દિવ્યદષ્ટિ, વગેરે ઉપ-
રાંત વૃદ્ધ ના થવાય તે માટે, ગર્ભિણીની અતિસાર માટે, બાળકોના
રોગ માટે ધણી અકસીર જીની ઔષધીઓ શોધીને પ્રગટ કરી છે.
કિ. ૩-૦-૦

આર્ય ઈંદ્રજાળ—આમા પરચુરણ પરચુણ બધા
વિષયો આપેલા છે. જેવા કે
મંત્ર-તંત્ર, હાથચાલાકી, મોહિની, મારણ, જાદૂનાં ખેલ, તાવિત,
જ્યોતિષ, વૈદ્યક, સ્વપ્નવિચાર, સામુદ્રિક વગેરે છે. કિં. ૧૨ આના.

કૌતુકરત્નભાણુડાગાર—(બૃહત્તમંદ્રજાળ) મારણ
મોહન ઉચ્ચાટન, વશી-
કરણ, મંત્ર, તંત્ર તથા ખીજ અનેક વિષયનાં ૧૧૩૪ પ્રયોગો છે,
સાથે કાર્યસિદ્ધિ કરવાવાળાં ઠાળી, ભૈરવ, ભૂવનેશ્વરાદિ ઇષ્ટદેવોનાં
૧૬ ચિત્રો છે. (હિન્દી ભાષામાં) કિં. ૧૧ રૂ.

કાતુક પચીસી પેટી—આમાં જાડુના હેરત પામાડે તેવા ૨૫ ખેલો તેની

સંપૂર્ણ માહેતી સાથે આપેલા છે. મીજલસ અગર મંડળીમાં કરી શકાય તેવા બધા ખેલો છે. કિંમત ૧૦ આના.

કેનખાજી—આમાં રમવાનાં પર પાનાના ઢગખાજીના જુદા જુદા ખેલા તેમની સંપૂર્ણ માહેતીથી આપેલા છે. પત્તાનાં ખેલોનું આ ઉત્તમ પુસ્તક છે. કિં. ૪ આના.

વ્યાપાર શિક્ષણ—(વેપાર શીખવનાર સાચો સલાહકાર) એકજ હાથે સો

પચાસ વેપાર કરનાર સાફ આ પુસ્તક વાંચવાની ખાસ જરૂર છે, પાકું પુઠું કિંમત ૧૧૧ રૂ. પોસ્ટેજ ૦-૪-૦

રૂપિયા સવામાં

ઈંગ્રેજી શીખવું છે ?

ચોડા વખતમાં થોડી મહેનતે જરૂર જોડલું ઈંગ્રેજી શીખવનાર.

આજકાલ સર્વ ખાખતોમાં અને સર્વ ઠેકાણે ઈંગ્રેજી ભાષાનો પ્રચાર થવાથી ઈંગ્રેજી નહીં જાણનારાઓને શું નથી વેઠવું પડતું ? સારી બુદ્ધિ હોવા છતાં તેમજ સારા હુન્નરો આવડતા હોવા છતાં ફક્ત ઈંગ્રેજી નહીં જાણવાથી કેટલા બુદ્ધિશાળી મુવકો પાછળ રહ્યા છે ? જો આવુંજ છે તો ખરીદો.

ધી સેલ્ફ ઈંગ્લીશ ઈન્સ્ટ્રક્ટર રાજભાષા,

આ પુસ્તક ઇંગ્લિશ બાલુનારાઓને માટે એક રત્નરૂપ છે. થોડી મહેનતે અને રોજ થોડું થોડું બાલુવાથી આ પુસ્તકના આધારે ઇંગ્લિશ શીખી શકાય છે, વિશેષ ખાત્રી માટે વિદ્વાનો, વર્તમાનપત્રો તેમજ આ પુસ્તક ઉપરથી અભ્યાસ કરનારાઓના અભિપ્રાયો આમા સામેલ છે. પૃષ્ઠ સંખ્યા ૩૬૪ છે. આટલી સગવડતા હોવા છતાં કિંમત માત્ર રૂ. ૧૧ પોસ્ટેજ માફ.

વંદાકલ્પ—(વંદાચિકિત્સા) વંધત્વનાં અષ્ટ દોષો શાન્ત થઈ સુસંતિ થવાના ઉપાયો આપવામાં આવ્યા છે. કિં. ૨ આના.

વધવલ્લભ—તથા વૈધવંતસ—આમાં અનુભવી તથા અકસીર અને સાદા ઉપાયો આપવામાં આવ્યા છે કે સાધારણ માણસ પણ તે અજમાવી શકે. તે ઉપરાંત આ પુસ્તકમાં શાક દૂધનાન્યાદિના ગુણુદોષ પણ વર્ણવેલા છે. કિં. ૪ આના.

વધજીવન—અને વૈધવંતસ શ્લોક તેનો કવિતામાં અર્થ તથા ભાષાન્તર. આ પુસ્તકમાં શ્લોકના અર્થ તેમજ કવિતામાં અર્થ એમ ઉબલ આપેલા છે. જે થોડીક વખત વાંચવાથી તરતજ યાદદાસ્તમાં રહી જાય છે. પાકું પુકું છતાં કં. ૧૧ રૂ.

વનસ્પતિશાસ્ત્ર—શ્રીયુત જ્યકૃષ્ણ ઇંદ્રજી ફારેસ્ટ
ઓરીસરે એ પોતાની આખી

જીંદગીના અનુભવથી આ પુસ્તક લખ્યું છે આમાં ૧૧૧ વનસ્પ-
તિના ગુણ દોષ ધણાજ ખુલાસાથી આપ્યા છે, આની ખરોખરી
કરી શકે તેવું વનસ્પતિનું પુસ્તક હજી સુધી બહાર પડ્યું નથી.
કિં. ૩. ૧૦ પોસ્ટેજ બાર આના.

નપુષકાનંદમંદાર—(કામકુંતુહલ) ભાગ ૧-૨
જો. જન્મથી તેમજ કેટલાક

રોગોથી અથવાકેટલીક શારીરિક કુટોવોથી હીનવીર્ય(નપુષક) પાછું પ્રાપ્ત
થાય છે જેથી તેવાં દરદોની સંપુર્ણ ચિકિત્સા તથા તેના ઉત્તમ
અસરકારક તથા સહેજમાં બની શકે તેવા ઉપાયો આપવામાં આવ્યા
છે. આના ઉપાયો હીનવીર્યોને નવું જીવન આપી શરીરને પુષ્ટ
રાખે છે. કી. ૩. ૧.

દંપતીસૂત્ર—અથવા વરવધૂને ખાનગી સલાહ
કાક (રતી) શાસ્ત્ર સંબંધી ધણી
માહિતી તથા અપૂર્વ સલાહ છે. કી. ૨ ૩. પોસ્ટેજ ૪ આના.

રસરત્ન સમુચ્ચય—આ રસ બરમાદિ સિદ્ધિનું
અદ્વિતીય પુસ્તક છે. આમાં
ચાંદી, સોનું, તાંબુ, પારદ, સીસું, લોહાદિ પ્રત્યેક ધાતુની શોધન
મારણવિધિ તથા તેના યંત્રોની સમજ અપૂર્વ છે કિં. ૪ ૩.

પ્રેક્ટીસ ઓફ મેડીસીન—(ઔષધોના અનુભવ) ચાલુ

ચાલુ સમયમાં વૈદ્યવિદ્યાપારંગત વિદ્વાનોએ લાંબી શોધના અંતે એવું સિદ્ધ કર્યું છે કે જ્યારે કેટલાંક દરદો ટાળવાને અનાર્થ (ઇન્એજ) ઔષધો અપુર્વ છે ત્યારે વળી કેટલાંક દરદો માટે આર્થ (સ્વદેશ) ઔષધો શામળાશુ છે, અને તેથી જો ઔષધો વૈદ્યકીય ધંધામાં પુર્ણ કુશળતા ધરાવવાને ઇચ્છતા હોય તેમને દેશી વિદેશી ઔષધોનું જ્ઞાન પૂરું પડે જાણવાની ખાસ અગત્ય છે. આમાં તે ખોટ પુરી પાડેલી હોવાથી ગમે તે માણસ કોઈની મદદ સિવાય સ્વતંત્રપણે નાના શહેર યા ગામમાં વૈદ્યકીય દવાખાનું સારી રીતે ચલાવી શકે છે. એક કાગળ પાકું પુરું છતાં કિંમત રૂ. ૬. પોસ્ટેજ ૮ આના. ઉપર મુજબ રૂ. ૬ કાગળની કિંમત રૂ. ૪૧ પોસ્ટેજ ૮ આના.

નુતન હુન્નરસાગર.

જાતિ અનુભવ તેમજ વિવિધ ગ્રંથોના આધારે આ પુસ્તકમાં વિવિધ વિષયો ઉપર ધણીજ લંબાણથી માહિતી આપેલી હોવાથી ગમે તેવો અજ્ઞાન માણસ પણ આપુસ્તક વાંચવાથી હુન્નર શીક્ષી શકે છે. આમાં મીઠુઅત્તીઓ, જુદીજુદી જાતના સુકારંગ, સાબુઓ, વારનીસો, ખેતીવાડી અને જમીનની પરીક્ષા, કાચ, લાખ, ચામડાં, અતરો, અકોં ચાંદી સોના તથા ત્રાંખાના ગીદટ ચઢાવવાની ક્રિયા તેમજ તે સાદ કરવાની રીત તથા લાલ, કાળી, સોનેરી તેમજ રખર સ્ટેમ્પની,

ટાઇપરાઇટરની શાહીઓ, તેમજ મોતી ઉપરના ડાઘ કાઢના વિષે, બપોરીયા, કુલકરણ, શરીરના વાળ દુર કરવાની, શરીર સફેદ કરવા વગેરે જુદી જુદી જાતના મલમોના પ્રયોગો લગભગ ૧૩૦૦ આપેલા છે. શીખાઉ તેમજ અજ્ઞાન માણસોને આ ધણુજ ઉપયોગી થાય તેમાં નવાઇ નથી. ગ્લેજ ઊંચા કાગળ, પાકું સોનેરી પુટું, પૃષ્ઠ ૩૫૦ હોવા છતાં માત્ર કીંમત બે રૂપિયા.

મેસમેરીઝમ (પ્રાણપ્રયોમ) આ એક મેસમેરીઝમનું નાનું પથ્ય ધણુજ ઉપયોગી પુસ્તક છે. આટલું વિગેરે વિદ્યા સાદુ સમજવી હોયથી અતી ઉપયોગી છે. કિ. રૂ. ૦-૮-૦

નવદંપતીને શિખામણ.

અજ્ઞાન, વહેમ ખરાબ સોબત, કુટેવો, વિહારનો અતિયોગ સ્ત્રીઓની આરોગ્યતા સંબંધી અણસમજ, વાંઝીયાપણુ જીવાન વયમાં થતાં અનેક બચકર તથા ગુપ્ત દરદો, ગર્ભસંચાર, પ્રસવ અને બાળકની આવજત સંબંધી અજ્ઞાનતા વગેરે દારણથી દુખી થતાં પતી-પત્નીઓએ આ પુસ્તક પોતાના નિત્યના મિત્ર તરીકે સાથે રાખવું જોઇએ. તેમાંની માહિતી એટલી સ્પષ્ટ છે કે સ્ત્રીઓ પણ તે વાંચી શકે છે અને તેમાં જે ઉપચારો દર્શાવેલાં છે તે એવા સરળ છે કે નાના ગામડામાં પણ કરી શકાય છે. ટુંકામાં દુઃખી ગૃહસંસારને સુખી બનાવવા અને શરીરને નીરોગી રાખવા માટે આ પુસ્તક પ્રત્યેક પરણેલા પુરૂષ કે સ્ત્રી પાસે હોવું જોઇએ. ૫૦ પ્રકરણ, ૩૦૦ પૃષ્ઠ, પાકું પુટું મુલ્ય રૂ. ૧૧

પિશાચમંદિર ભા. ૧-૨ એ—આ નવલકથા એ— ટલી તો હૃદયમાંથી

અને ચમત્કારિક છે કે, પૃષ્ઠે પૃષ્ઠે જીજ્ઞાસારસની જાણે કે સરિતા જ વહેતી હોય એવો સહજ ભાસ થાય છે. વળી ગુજરાતી વાંચકોને વાંચવામાં વિશેષ સરળતા પડે એ માટે પ્રયોજકે મૂળ અંગ્રેજી વસ્તુ-સંકલનાને ઘણી કુશળતાથી ગુજરાતીમાં ઉતારી છે; આમ હોવાથી વાંચતાં બિલકુલ કંટાળો ઉપજવાનો ભય છે જ નહિ. અરણ્યમાં અત્યાચાર, કિલ્લાનો ગુપ્તભેદ, ભયાનક ચક્રચંત્ર, કેદમાં સપડાયેલી કુમારિકા, શ્વેત આકૃતિ, ચક્રચંત્રવાળું ભોંયરું, પ્રેમમંદિર કે પિશાચ મંદિર? વગેરે પ્રકરણો વાંચતાં આહાર નિંદ્રાનું સર્વથા વિસ્મરણ થઈ જાય તેમ છે. આ નવલકથાના દરેક ભાગમાં ફોટોગ્રાફોનાં પાંચ પાંચ મનહર ચિત્રો આપેલાં છે. બન્ને ભાગ જુદા બાંધેલાં છે. પાકું પુઠું, બન્ને ભાગ પૃષ્ઠ ૬૦૦ છતાં કિંમત દરેક ભાગની રૂ. ૨) મુજબ કુલ રૂ. ૪.

મૃગલોચની અથવા — માયા પ્રાપ્તિ (સંપા- દક:-રા. પ્ર. જા. ઠક્કર.)

ભાગ ૧-૨-૩-૪ આ નવલકથા વાર્તા પ્રિય વાંચકોને એક વખત વાંચવાની અમે ખાસ ભલામણ કરીએ છીએ. શુદ્ધ સ્નેહનું સ્વરૂપ સમજવું હોય, વફાદાર દોસ્તની દીક્ષાબ્જન દોસ્તીનું દર્શન કરવું હોય વેશધારીઓના કલ્પનામાં પણ ન ઉપજી શકે એવા અવનવા ચમત્કારોથી પરિચિત થવું હોય, વીર પુરુષોની વીરતા જોવી હોય તો આ નવલકથા અવશ્ય વાંચજો. પ્રેમિક પ્રેમિકાની વિયોગવ્યથાનો હૃદયવિદારક ચિતાર વાંચતાં તમે અશ્રુજળને અટકાવી શકશો નહિ. પ્રેમ, વિરહ, મિલન, ચમત્કાર, કર્તવ્યનિષ્ઠા, દેશપ્રેમ, દેશભક્તિ

વગેરે સધળું આ નવલકથામાં છે. આ નવલકથા વાંચતાં તમે આહાર નિદ્રા પણ ભૂલી જશો અને તમારા મુખમાંથી વારંવાર 'વાહ વાહ' ના જ ઉદ્ગાર નીકળશે. આ નવલકથાની લોકપ્રિયતા અને રસિકતા માટે એટલું જ કહેવું બસ છે કે, ઉર્દૂ, હિંદી, નેપાલી ઇંગ્લેન્ડ આદિ દેશી વિદેશી ભાષાઓમાં આ નવલકથાની અત્યાર સુધીમાં લાખો નકલો વેચાઈ ગઈ છે અને હજી વેચાય છે. આજે જ મંગાવો. દરેક ભાગનું મૂલ્ય માત્ર રૂ. ૧-૮-૦ કુલ રૂ. ૬-૦-૦ પાકું રૂપેરી પુઠું.

કલન્દરની કટાર—અથવા સંસાર ખાંડાની ધાર-નીચ અને શયતાન દોસ્તો કેવી

દમાખાજીથી પોતાના દોસ્તોનો ધાત અથવા ખૂન કરે છે, સ્વાર્થને વખતે તેમનાં દૃશ્ય કેવાં પાપાણુ જેવાં બની જાય છે તથા અંતે એવા દૂરાત્માઓની કેવી દુર્દશા થાય છે, કામળ હૃદયની કામિનીઓ પ્રેમના માટે કેટલાં બધાં સાહસો વેડીને જીવનનું બળિદાન આપવાની તૈયારી કરીને તે અન્ય પુરૂષોના પ્રેમને સંપાદન કરે છે, તથા તે ઉપરાંત મહાત્માઓના ચમત્કાર, પિશાચોની પાપલીલા, પિતાએ પિશાચનું સ્વરૂપ ધારીને કન્યાને ભોંયમાં દટાવવી, દીવાનની દુષ્ટતા, પાપીનો બચકર જીલમ, જસસોની બહાદુરી, શયતાની ચક્રર, ભોંયરામાંના ભેદ ભરેલાં કુકર્મો, છુપી કટારીનું પરાક્રમ આદિ સર્વ વિષયો વાંચતાં આ સંસાર એ ખાંડાની ધાર જ છે એવો સર્વને ભાસ થયા વિના રહેશે નહિ. મહાત્મી સાધકનાં પૃષ્ઠ ૩૪૦ પાકું પુઠું મૂલ્ય ૨-૦-૦

સંતપ્ત શયતાન—અથવા કામાંધનાં કાળા કામ-કામથી અંધ થયેલાં મનુ-

ષ્યો આ જગતમાં કયું બીષણુ કાર્ય નથી કરી શકતાં? જગતને
ઠગવા માટે ધર્મનિકેતનો સ્થાપી પાપનો પ્રચાર કરનારા, મુખમાં
રામ જગલમાં છુરી લઈ ફરનારા, હાથમાં માળા ગળામાં વિષની
જવાળાને છૂપાવી રાખનારા, સત્યનો આડંબર ધારી કેવળ અસ-
ત્યનો જ વિસ્તાર કરનારા અને પોતાના દગાથી નિરપરાધી, સરળ
અને બોળા, માણસોનાં ગળાં રેંસનારા આ પૃથ્વીપર અનેક મનુ-
ષ્યનામધારી પિશાચો પડેલા છે અને તેવા જ એક મનુષ્ય પિશાચ
તથા માનવી પિશાચીકોનું આ નવલકથામાં એક ચિત્ર આલેખવામાં
આવ્યું છે. પૃષ્ઠ ૪૦૦ મૂલ્ય ૧-૧૨-૦

અતિ ઉત્તમ ગ્રન્થ ! અદ્ભુત અદ્વિતીય

એક એક નામ પ્રત્યેક ધરમાં રહેવી જ જોઈ

દરેક મુદ્દાએ પાંચવું જ જોઈએ !

કૌકશાસ્ત્ર (રતિશાસ્ત્ર).

આ અમૂલ્ય અદ્વિતીય ગ્રન્થ સર્વોપરી છે, એમ જુનાં પુસ્તકો શોધીને યુવાન સ્ત્રી પુરુષોને અતિ ઉપયોગી એવા ગુપ્ત વિષયો—દવાઓ પ્રકટ થયાં છે. એમાં સ્ત્રી પુરુષના ચાર ગતિ, તેમનાં લક્ષણ, કામદેવનાં રહેવાનાં સ્થળ, ગુપ્ત આસનોનાં વર્ણન, સંયોગ માટે તિથિ, વાર, નક્ષત્રનો વિચાર, અદ્ભુત વાસ્તુકરણ, વશીકરણ પ્રયોગો, ગર્ભ રહેવાના ઉપાય, ગર્ભપાત—ગર્ભ-આવતી રામળાણી અનુભવસિદ્ધ દવાઓ, અનેક રોગો ઉપર ઉત્તમ કુચકા, ઇચ્છાનુસાર પુત્ર પુત્રી ઉત્પન્ન કરી શકાય એવા પ્રયોગો, પુરુષ અને સ્ત્રીનાં ગુપ્ત લક્ષણો, રક્તેદર્શન કળા, રત્નસ્વળા કર્તવ્ય પુત્રપુત્રી થવાના દિવસો, ગર્ભપરીક્ષા, યુવાવસ્થા વીર્યપ્રભાવ નપુંસકતા, તેને માટે અનેક ઔષધો. ધાતુની નિર્મળતા, વજેરે ઉપયોગી સાધના વૃદ્ધ ના થવાય તે માટે, ગર્ભિણીનાં મૃતિસાર માટે, બાળકના રોગ માટે ધણી અકસીર જુની ઔષધીઓ શોધીને પ્રકટ કરી છે.

મળવાનું કેશવ.

મહાદેવ શામળાંક જાગૃષ્ટ. ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

